

Гимназија „Михајло Пупин“
Gymnázium Mihajla Pupina
26210 Ковачица, Николе Тесле 57
тел/факс: (013) 661-180; 660-180
е-Маил: office@gymko.edu.rs
www.gymko.edu.rs

Број: 791/5
Датум: 26.08.2022.

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ГИМНАЗИЈЕ «МИХАЈЛО ПУПИН» КОВАЧИЦА
ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ**

**август, 2022.
Ковачица**

САДРЖАЈ:	
УВОДНИ ДЕО	3
Уводне напомене	3
Краћа ретроспектива рада школе	3
Делатност школе	3
Општа организација рада школе	5
Материјално- технички и просторни услови рада	5
Кадровски услови	5
Подаци о ученицима	5
ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	5
ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	6
НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ СВИХ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ	7
ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА	7
Наставни план обавезне наставе	7
Наставни план изборне наставе	11
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ	12
Начин остваривања принципа у образовно-васпитном раду	12
Начин остваривања циљева у образовно-васпитном раду	13
Начин остваривања исхода у образовно-васпитном раду	14
Начин остваривања стандарда постигнућа	17
НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА, ПРОГРАМА ДРУГИХ ОБЛИКА СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА	17
ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ	18
Облици организације наставе на часу	19
Наставне методе	20
Наставна средства	20
Вредновање рада и напредовање ученика	20
ПРОГРАМ ДОПУНСКОГ, ДОДАТНОГ И ПРИПРЕМНОГ РАДА	21
Програм додатног рада	22
Програм допунског рада	22
Програм припремног рада	23
ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА	23
ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ЊИХОВИ ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ	24
ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	24
ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ	25
Научно-истраживачке слободне активности	26
Научно-техничке и радно-производне слободне активности	26
Слободне културно – уметничке активности	26
Спортско-рекреативне активности	26
Остале слободне активности	26
ПРОГРАМ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА	27
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	27
ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА	28
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	29
ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ПРОГРАМ РАЗВИЈАЊА ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА	29
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, И ЗАНЕМАРИВАЊА	30
ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ	33
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА	36
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ	37
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	38
ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА	38
Програм излета	38
Програм екскурзије	39
Програм студијског путовања	39
ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	40
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА	40
СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ	41

На основу Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 27/18-др. закон, 10/19, 27/18-др. закон, 6/20 и 129/21), Закона о средњем образовању и васпитању („Сл.гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18-др. закон, 6/20 52/21, 129/21 и 129/21-др. закон), Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада електротехника („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 7/12, 6/14, 10/14, 14/15, 4/16, 11/16-др. правилник, 5/17, 1/18, 5/18, 13/18-др. правилник и 7/21-др. правилник), Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за први разред средње школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 5/01), Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада електротехника („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 7/12, 2/13, 6/14, 10/14, 8/15, 14/15, 4/16, 13/16, 5/17, 1/18, 2/18, 5/18, 4/19, 2/20, 9/20, 3/21, 7/21, 7/21-др. правилник и 2/22) и Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 4/20, 12/20, 15/20, 1/21, 3/21 и 7/21) Школски одбор Гимназије „Михајло Пупин“ Ковачица, на седници одржаној дана 26.08.2022. године, донео је

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ГИМНАЗИЈЕ «МИХАЈЛО ПУПИН» КОВАЧИЦА ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ

УВОДНИ ДЕО

Уводне напомене

Израда Школског програма Гимназије „Михајло Пупин“ у Ковачици реализована је на основу одредби закона, подзаконских прописа и општих аката школе, а у складу са Развојним планом школе и резултатима самовредновања рада.

Краћа ретроспектива рада школе

Средња школа у Ковачици се први пут појављује након Другог светског рата у виду непотпуне гимназије. Од 1962. до 1969. године постојала је средња економска школа, у оквиру које је 1967. године почела са радом Гимназија „Михајло Пупин“ која је функционисала до 1978. године, и то са природно-математичким и друштвено-језичким смером. Од 1974. године почиње са радом Образовни центар за заједничко и усмерено средње образовање и васпитање, са следећим струкама: културолошка, правна, економска, грађевинарска, дрвопрерађивачка, кожарска, металска и пољопривредна. Након тога настаје Средња школа природно-математичке, пољопривредне, металске, дрвопрерађивачке и кожарске струке „Михајло Пупин“, да би 1990. године поново била основана гимназија општег смера.

Од школске године 2017/2018 у школи се отвара нови смер – електротехничар информационих технологија. Тако су у школу, поред два гимназијска одељења општег смера, у којима са настава одвија на српском и словачком језику, уписани и ученици за смер електротехничар информационих технологија са наставом на српском језику.

Делатност школе

Гимназија “Михајло Пупин”у Ковачици као Установа за образовање и васпитање ученика регистрована је у Окружном суду у Панчеву Решењем Фи. 1095/90. дана 29.08.1990. године. Гимназија "Михајло Пупин" спада у ред гимназија општег смера. У њој постоји и смер за електротехничаре информационих технологија. Настава се у њој реализује у 12 одељења на два језика: српском и словачком. У школи је, због специфичности средине и националне структуре ученика, организована настава из предмета словачки језик са елементима националне културе.

Основна делатност школе је опште и стручно средње образовање, а у оквиру проширене делатности, школа је регистровала и следеће делатности: образовање одраслих, трговина на мало изван продавница, кампови, канине.

Основни подаци о школи

* Решењем број: 128-022-516/2020-01 од 21.04.2021. Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице Нови Сад утврђено је да школа испуњава услове за остваривање новог плана и програма наставе и учења за гимназију општег типа у четворогодишњем трајању за први, други и трећи разред на српском и словачком језику;

* Решењем број: 128-022-468/2021-01 од 23.07.2021. Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице Нови Сад утврђено је да школа испуњава услове за остваривање новог плана и програма наставе и учења за гимназију општег типа у четворогодишњем трајању за четврти разред на српском и словачком језику;

* Решењем број: 128-022-618/2017-01 од 05.09.2017. Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице Нови Сад утврђено је да школа испуњава услове за почетак рада и обављања делатности средњег стручног образовања у подручју рада електротехника и рачунарство за образовни профил:

- Електротехничар информационих технологија-оглед у четворогодишњем трајању у првом разреду на српском језику;

* Решењем број: 128-022-938/2017-01 од 17.08.2018. Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице Нови Сад утврђено је да школа испуњава услове за почетак рада и обављања делатности средњег стручног образовања у подручју рада:

- Електротехника и рачунарство за образовни профил Електротехничар информационих технологија-оглед у четворогодишњем трајању у другом разреду на српском језику и
- Електротехника за образовни профил Електротехничар информационих технологија у четворогодишњем трајању у првом и другом разреду на српском језику.

* Решењем број: 128-022-177/2019-01 од 16.08.2019. Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице Нови Сад утврђено је да школа испуњава услове за почетак рада и обављања делатности средњег стручног образовања у подручју рада:

- Електротехника и рачунарство за образовни профил Електротехничар информационих технологија-оглед у четворогодишњем трајању у трећем разреду на српском језику; и
- Електротехника за образовни профил Електротехничар информационих технологија у четворогодишњем трајању у трећем разреду на српском језику;

* Решењем број: 128-022-293/2020-01 од 24.08.2020. године Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице Нови Сад, утврђено је да школа испуњава услове за почетак рада и обављања делатности средњег стручног образовања у подручју рада:

- Електротехника и рачунарство за образовни профил Електротехничар информационих технологија-оглед у четворогодишњем трајању у четвртм разред на српском језику;
- Електротехника за образовни профил Електротехничар информационих технологија у четворогодишњем трајању у четвртм разреду на српском језику.

Настава се у школи реализује на два језика: српском и словачком. Школа ради у једној смени.

Назив организације: Гимназија «Михајло Пупин»

Порески идентификациони број (ПИБ): 101009769, Обвезник ПДВ: не

Матични број: 08029253

Шифра делатности:

основна делатност:

- 85.31– Средње опште образовање
- 85 32 – Средње стручно образовање

Проширена делатност:

- постављање аутомата за продају освежавајућих напитака ученицима – Г – трговина на велико и трговина на мало; поправка моторних возила и мотоцикала – 47.99 – остала трговина на мало изван продавница, тезги и пијаца
- организовање летњих кампова – И – услуге смештаја и исхране – 55.30 – Делатност кампова, ауто – кампова и кампова за туристичке приколице
- организовање вишенаменског клуба ученика – И – услуге смештаја и исхране – 56.29 – Остале услуге припремања и послуживања хране
- обучавање лица за рад на рачунару и за учење страних језика – П – образовање – 85.59 – Остало образовање

Назив банке: Управа за трезор

Текући рачуни:

- Извршавање буџета: 840-896660-55
- Средства родитеља: 840-1434760-29
- Сопствена средства: 840-896666-37
- Подрачун за боловање: 840-1430760-98
- За инклузију Рома: 840-6592760-51

Лице одговорно за тачност и потпуност података: **Татиана Брткова, проф.**

Подаци о седишту:

Општина: Ковачица

Место: Ковачица

Поштански број: 26210

Улица и број: Николе Тесле 57

Број телефона: 013/661-180, 013/660-180

Број факса: 013/661-180

Е-маил: office@gymko.edu.rs

Веб-адреса: www.gymko.edu.rs

Општа организација рада школе

Образовно – васпитни рад организован је по утврђеном плану и програму, а одвија се у оквиру 12 одељења.

Општу организацију и њено деловање поставља директор школе. Поједини организациони послови одвијају се преко руководиоца актива и тимова. Стручно руковођење које обухвата заснивање унутршње организације рада (наставе, осталих облика образовно-васпитног рада, саветодавног рада са ученицима) остварује директор и стручни сарадник.

Настава се одвија у преподневној смени.

Материјално- технички и просторни услови рада

Школски простор гимназије се састоји из главне зграде, помоћне зграде, дворишта и дворишних тоалета.

Извођење наставе у гимназијским одељењима се одвија у главној згради школе а настава у стручном самеру се одвија и у главој и у помоћној згради. Предметна настава се одвија у 13 специјализованих учионица, 4 учионице за информатичку групу предмета, једном мултимедијалном кабинету и једном кабинету за електротехнику.

У овој згради је смештена и фискултурна сала и библиотека школе. Библиотека поседује комплетну лектуру, стручне књиге, књига белетристике и часописе. У библиотеци се налазе два рачунара, један је намењен за библиотекара, за архивирање књижног фонда, а један за ученике и наставнике.

У оквиру зграде се налази и фискултурна сала, а у дворишту школе је вежбалиште за извођење наставе физичког васпитања (терен за мали фудбал и рукомет, кошарку, тенис, као и атлетски полигон).

Поред главне зграде, школа поседује и помоћни вишенаменски објекат у којем се налази клуб ученика „Подморница“, „Свечана сала“ - простор за одржавање презентација и састанака и једна радионица за практичну наставу.

Опременост кабинета наставним средствима према нормативу углавном се креће у распону од 50% до 100% према наставном предмету, при чему се мора нагласити да су нормативи наставних средстава прилично застарели.

У току је опремање кабинета за електротехничку групу предмета -рачунарских кабинета.

Кадровски услови

У школи је запослено 46 лица, од тога у 36 у настави. Систематизовано је 36,27 радних места, што значи да је један број наставника ангажован са непуним нормом.

Подаци о ученицима

Упис се врши у складу са одредбама Закона о средњем образовању и васпитању и Правилника о упису ученика у средњу школу. Гимназија уписује 90 ученика, од тога 30 ученика у гимназију са наставом на српском језику, 30 ученика са наставом на словачком језику и 30 ученика на образовни профил електротехничар информатичких технологија. Настава се одвија у 12 одељења, која се формирају на основу стручног упутства о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама. Ученици су у највећој мери житељи су места општине Ковачица, али их такође има и из општина Панчево, Зрењанин, Опово.

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Избор садржаја за израду Школског програма обављено је на основу:

1. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 27/18-др. закон, 10/19, 27/18-др. закон, 6/20 и 129/21);

2. Закона о средњем образовању и васпитању („Сл.гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18-др. закон, 6/20 52/21, 129/21 и 129/21-др. закон);

3. Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 91/15 и 113/17-др. закон);

4. Правилник о степену и врсти образовања наставника из општеобразовних предмета, стручних сарадника и васпитача у стручним школама („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 8/15, 11/16, 13/16-испр., 13/16, 2/17, 13/18, 7/19, 2/20, 14/20, 15/20 и 1/21);

5. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за први разред средње школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 5/01);

6. Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада електротехника („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 7/12, 2/13, 6/14, 10/14, 8/15, 14/15, 4/16, 13/16, 5/17, 1/18, 2/18, 5/18, 4/19, 2/20, 9/20, 3/21, 7/21, 7/21-др. правилник и 2/22);

7. Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада електротехника („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 7/12, 6/14, 10/14, 14/15, 4/16, 11/16-др. правилник, 5/17, 1/18, 5/18, 13/18-др. правилник и 7/21-др. правилник)

8. Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Сл. гласник РС-Просветни гласник“, бр. 4/20, 12/20, 15/20, 1/21, 3/21 и 7/21);

9. Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета („Службени гласник РС“ бр. 117/2013);
10. Правилник о општим стандардима постигнућа за предмет српски као нематерњи језик за крај првог и другог циклуса обавезног образовања, општег средњег образовања и основног образовања одраслих („Сл. гласник РС“, бр. 55/17);
11. Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 82/15 и 59/20);
12. Школским развојним планом гимназије за период од 2019. до 2024. године
13. Резултатима самовредновања рада школе

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школским програмом ближе се одређује начин на који школа образује и васпитава ученике ради стицања знања, вештина и ставова неопходних за даље образовање и запошљавање, успоставља организациону структуру засновану на тимском раду и одговорности сваког запосленог за остваривање утврђених циљева.

Циљеви образовања и васпитања, па и остваривања Школског програма су:

Основни циљеви образовања и васпитања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ стручног образовања за образовни профил електротехничар информационих технологија је оспособљавање ученика за учешће у изради софтверских апликација, креирање и развијање база података, статичких и динамичких веб презентација и одржавање и проверу сигурности информационих система.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ СВИХ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ

Гимназија „Михајло Пупин“ је школа општег и стручног средњег образовања и васпитања у трајању од четири године.

Наставни програми образовања и васпитања се остварују на српком и словачком језику. У школи се остварују програми за следеће смерове:

Р.б.	Смер	Број одељења	Број ученика по смеру
1.	Општи тип гимназије (на словачком језику)	1	30
2.	Општи тип гимназије (на српском језику)	1	30
3.	Електротехничар информационих технологија (на српском језику)	1	30

Гимназија општег типа

Разред	Разредно-часовна настава	Матурски испит	Слободне активности (ваннаставне активности)	Укупно радних недеља
I	37 недеља	-	2 недеље	39
II	37 недеља		2 недеље	39
III	37 недеља		2 недеље	39
IV	33 недеља	4 недеља	2 недеље	39

• Електротехничар информационих технологија

Разред	Разредно-часовна настава	Настава вежби: Практична настава	Обавезне ваннаставне активности	Укупно радних недеља	Остали радни дани
I	37 недеља	-	2 недеље	39	-
II	36 недеља	1 недеље	2 недеље	39	-
III	35 недеља	2 недеља	2 недеље	39	-
IV	31 недеља	3 недеља	2 недеље	39	3 недеље матура

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА

Овим школским програмом одређено је трајање и основни облици извођења наставних програма, фонд часова за сваки предмет, фонд часова за сваки разред, начин и поступак остваривања прописаних планова наставе и учења, врсте активности у образовно-васпитном раду.

Овим школским програмом обезбеђује се остваривање плана наставе и учења од првог до четвртог разреда средњег општег и стручног образовања и васпитања, као и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе. Садржи обавезни и изборни део, као и остале облике образовно-васпитног рада.

Обавезни део плана наставе и учења садржи основне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике од првог до четвртог разреда.

Изборни део плана наставе и учења обухвата изборне предмете и садржаје.

Наставни план обавезне наставе

Наставни план обавезне наставе за гимназију општег типа се налази у следећој табели:

Наставни план за гимназију општег типа:

ОПШТИ ТИП		ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО		
		нед.		год.		нед.		год.		нед.		год.		нед.		год.		год.		Укупно
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т
I	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	26	2	962	74	25	3,5	925	129,5	23	3,5	851	129,5	24	2,5	792	82,5	3530	415,5	3945,
1.	а. Српски језик и књижевност б. Словачки језик и књижевност *	4		148		4		148		4		148		4		132		576		576
2.	Српски као нематерњи језик*	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		1	0,5	37	18,5	2	1	74	37	1	1	33	33	218	88,5	306,5
4.	Латински језик	2		74		2		74										148		148
5.	Социологија													2		66		66		66
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија	-				-				2		74		3		99		173		173
8.	Историја	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
9.	Географија	2		74		2		74		2		74		-				222		222
10.	Биологија	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
11.	Математика	4		148		4		148		5		185		4		132		613		613
12.	Физика	2		74		1	0,5	37	18,5	1	1	37	37	2	0,5	66	16,5	214	72	286
13.	Хемија	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	2		66		214	37	251
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		1		33		218	218
15.	Музичка култура	1		37		1		37										74		74
16.	Ликовна култура	1		37		1		37										74		74
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II	ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
18.	Верска настава/Грађанско васпитање	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
19.	Други страни језик	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
20.	Изборни програми	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
	УКУПНО	31	2	1147	74	29	4	1073	148	29	4	1073	148	30	3	990	99	4283	469	4752

Наставни план за образовни профил електротехничар информационих технологија:

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	629	74		12		432			12		420			10		310			1791	74		1865
1	Српски језик и књижевност	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
1.1.	_____језик и књижевност*	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
3	Страни језик	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
4	Физичко васпитање	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
5	Математика	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
6	Рачунарство и информатика		2		74																		74		74
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија	2		74																		74			74
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија						2		72													72			72
12	Социологија са правима грађана											2		70								70			70

Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1		37			1		36			3		105			3		93			271			271
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		36			1		35			1		31			139			139
2	Изборни предмет према програму образовног профила**											2		70			2		62			132			132
Укупно A1+Б		18	2	666	74		13		468			13 (15**)		455 (525**)			11 (13**)		341 (403**)			1930 (2062**)	74		2004 (2136**)
Укупно		20		740			13		468			13 (15**)		455 (525**)			11 (13**)		341 (403**)			2004 (2136**)			

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ
за образовни профил Електротехничар информатичких технологија

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		5	5	2	185	185	74																												
1.	Физика	2			74				2			72																146				146			
2.	Основе електротехнике	3	1		111	37			3	1		108	36															219	73			292			
3.	Рачунарска графика и мултимедија		2			74																							74			74			
4.	Програмирање		2			74			2	2		72	72		30		3			105				3			93			72	344		30	446	
5.	Електроника								3	1		108	36																108	36			144		
6.	Веб дизајн									2			72																	72			72		
7.	Базе података								1	2		36	72				2			70									36	142			178		
8.	Рачунарски системи															1	2		35	70									35	70			158		
9.	Рачунарске мреже и Интернет сервиси																					1	2		31	62			31	62			93		
10.	Веб програмирање																3			105				3			93				198			198	
11.	Заштита информационих система																						2			62				62			62		
12.	Примењене информационе технологије																6			210		60		6		186		90			396	150	546		
14.	Предузетништво																						2			62				62			62		
15.	Практична настава			2			74																								74		74		
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ																2			70				2			62				132				132	
2.	Изборни предмет према програму образовног профила															2			70				2			62				132				132	
Укупно A2+Б		5	5	2	185	185	74		11	8		396	288		30	1(3)	10	6	35 (105)	350	210	60	1(3)	12	6	31 (93)	372	186	90	647 (779)	1195	470	180	2624	
Укупно A2+Б		12			444				19			714				17 (19)			655 (725)				21			679 (741)				2492 (2624)					

Наставни план изборне наставе

Један од обавезних изборних предмета је Верска настава или Грађанско васпитање, а ученик који се определио за један од ова два изборна предмета, изборни предмет може да мења једанпут до краја стицања средњег образовања и васпитања.

Број часова изборне наставе, наставе верске наставе и грађанског васпитања у I, II, III и IV разреду износи по један час недељно.

За гимназију:

Изборни предмет	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред		Укупно	
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Верска настава	1	37	1	37	1	36	1	32	4	142
Грађанско васпитање	1	37	1	37	1	36	1	32	4	142

План за први и други разред садржи и листу од шест изборних програма са фондом од једног часа недељно. Програми су из различитих области – природне, друштвене науке, уметност, здравље. Неки од ових програма су у плану само за први и други разред, а два програма ученици могу да бирају током целокупног гимназијског школовања. Са ове листе школа је у обавези да ученицима, у складу са својим могућностима, понуди четири изборна програма од којих ученик бира два. Ученици се из изборних програма оцењују, а оцена улази у општи успех.

После првог разреда ученик има право да промени изборни програм. Из тог разлога, програми су конципирани тематски, односно кроз заокружене тематске целине, које се могу изучавати независно. Ученици се могу охрабривати да мењају изборне програме из разреда у разред како би били у контакту са више различитих области и тестирали своја професионална интересовања.

Пре избора програма ученици и њихови родитељи се морају упознати са програмима путем различитих презентација (на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, и др.).

Изборни програми за гимназију:

Изборни програми		РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Језик, медији и култура	1	1		
2.	Појединац, група и друштво	1	1		
3.	Здравље и спорт	1	1		
4.	Образовање за одрживи развој	1	1	2	2
5.	Уметност и дизајн	1	1	2	2
6.	Примењене науке	1	1		
7.	Примењене науке 1			2	2
8.	Примењене науке 2			2	2
9.	Основи геополитике			2	2
10.	Економија и бизнис			2	2
11.	Религије и цивилизације			2	2
12.	Методологија научног истраживања			2	2
13.	Савремене технологије			2	2

За образовни профил електротехничар информационих технологија

Изборни предмет	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред		Укупно	
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Верска настава	1	37	1	36	1	35	1	31	4	139
Грађанско васпитање	1	37	1	36	1	35	1	31	4	139

За образовни профил електротехничар информационих технологија

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Управљање пројектима				2
2.	Пословне комуникације *			2	2
3.	Рачунари у системима прављања*			2	2
4.	Програмирање 2Д видео игара				2
5.	Електронско пословање				2
6.	Програмирање мобилних апликација				2

НАПОМЕНА: Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ

Начин остваривања принципа у образовно-васпитном раду

Систем образовања и васпитања у Гимназији „Михајло Пупин“ мора да обезбеди:

- 1) једнакост и доступност остваривања права на образовање и васпитање заснованом на социјалној правди и принципу једнаких шанси без дискриминације;
- 2) усмереност образовања и васпитања на дете и ученика кроз разноврсне облике учења, наставе и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама детета и ученика, развија мотивација за учење и подиже квалитет образовних постигнућа;
- 3) поштовање људских права и права сваког детета, ученика и одраслог и уважавање људског достојанства; образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи у којој се негују отвореност, сарадња, толеранција, свест о културној и цивилизацијској повезаности у свету, посвећеност основним моралним вредностима, вредностима правде, истине, солидарности, слободе, поштења и одговорности и у којој је осигурано пуно поштовање права детета, ученика и одраслог;
- 4) висок квалитет образовања и васпитања за све; квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке, примена достигнућа научних дисциплина важних за процес образовања и васпитања и прилагођених узрасним и личним образовним потребама сваког детета, ученика и одраслог;
- 5) целоживотно учење, које укључује све облике учења и значи учествовање у различитим облицима образовних активности током живота, са циљем сталног унапређивања потребних личних, грађанских, друштвених и радних компетенција;
- 6) образовање и васпитање засновано на компетенцијама у складу са стратешким и функционалним оквиром за планирање и остваривање процеса образовања и васпитања, чиме се стварају услови и пружа подршка за развој свих компетенција;
- 7) професионалну етику и компетентност која подразумева високу стручност наставника, васпитача, стручних сарадника, директора и секретара, стални професионални развој и висок ниво професионалне одговорности и етичности;

8) хоризонталну и вертикалну проходност којом се осигурава могућност да ученици и одрасли током образовања промене врсту образовања (хоризонтална проходност) и могућност даљег образовања и стицања вишег нивоа образовања (вертикална проходност);

9) демократичност кроз укљученост свих учесника у систему образовања и васпитања у стварању и спровођењу образовних политика, поштујући потребе и права уз обавезе и одговорности;

10) аутономија установе кроз планирање и остваривање одговарајућих активности, програма и пројеката у циљу унапређивања квалитета образовања и васпитања поштујући специфичности установе и локалне средине.

У остваривању принципа, посебна пажња посвећује се:

1) сарадњи са породицом, укључивањем родитеља односно другог законског заступника, ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања, локалном заједницом и широм друштвеном средином;

2) подршци преласка детета, односно ученика у следећи ниво образовања и васпитања и остваривању континуитета у образовању и васпитању;

3) идентификацији, праћењу и подстицању ученика и одраслих са изузетним, односно посебним способностима (талентовани и даровити) уз обезбеђивање услова да, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовања и васпитања и установама;

4) могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју, инвалидитетом и из осетљивих група, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања и васпитања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, деца, ученици и одрасли са здравственим проблемима остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења;

5) смањењу стопе напуштања система образовања и васпитања, посебно лица из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, лица са сметњама у развоју и инвалидитетом и других лица са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног и интеркултуралног образовања и васпитања;

6) каријерном вођењу и саветовању запослених, ученика и одраслих усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном и професионалном смислу;

7) остваривању права на образовање и укључивањем у систем образовања и васпитања на различитим узрастима и нивоима, без угрожавања других права детета и других људских права;

8) сарадњи са ученицима, ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања, као и остваривања одговарајућих активности, програма и пројеката у циљу унапређивања квалитета образовања и васпитања.

Приликом састављања Годишњег плана рада школе води се рачуна о овим принципима у образовно-васпитном раду.

Начин остваривања циљева у образовно-васпитном раду

Циљ образовања и васпитања у гимназији је да се путем стицања функционалних знања, овладавања вештинама, формирања ставова и вредности, у оквиру предвиђених наставних предмета, обезбеди:

- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој ученика у складу са њиховим способностима, потребама, интересовањима,

- унапређење језичке, математичке, научне, уметничке, културне, техничке, информатичке писмености, што је неопходно за наставак образовања и професионални развој,

- подршка развоју међупредметних компетенција. Компетенције су комбинација знања, вештина и ставова који су потребни свакој особи за лично испуњење и развој и друштвено укључивање и запошљавање. Међупредметне компетенције обезбеђују ученицима успешно сналажење у свакодневном животу и раду. У међупредметне компетенције спадају: Компетенција за целоживотно учење, Вештина комуникације, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Вештина сарадње, Вештина за живот у демократском друштву, Брига за здравље, Еколошка компетенција, Естетска компетенција, Предузетничка компетенција

Циљ стручног образовања за квалификацију електротехничар информационих технологија је оспособљавање лица за израду десктоп и веб апликација и израду и управљање базом података.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере и сл. усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;

- аналитичко размишљање и решавање проблема;

- тимски рад;

- примену мера заштите здравља и животне средине у процесу рада;

- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;

- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Годишњи план рада, а нарочито његови елементи који се односе планирање наставе (глобални и оперативни планови рада наставника) садрже циљеве предмета, предметне и међупредметне компетенције, а у складу са прописаним наставним планом и програмом. Глобални планови рада наставника су саставни део Школског програма, али се налазе у прилогу у електронској форми.

Начин остваривања исхода у образовно-васпитном раду

Општи исходи образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да ученици стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједнице и друштва у целини.

Исходи образовања и васпитања су јасни искази о томе шта се од ученика очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног одговарајућег нивоа образовања и васпитања. Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

- 1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- 2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- 3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- 4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
- 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
- 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
- 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
- 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
- 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
- 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Исходи за средње опште образовање (гимназије) су донети од стране надлежних органа. Остваривање програма наставе и учења обавезних предмета оријентисано је ка исходима учења. Наставни планова рада наставника садрже дате исходе за сваки предмет по разредима. Првобитно су исходи саставни делови глобалних и оперативних планова рада, али је потребно напоменути да постоји тенденција да исходи буду садржани и у припремама за часове и на тај начин се остварују исходи прописаних програмом.

Сви планови наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама ученика. Садржаји су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареном исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

На путу остваривања циља и исхода улога наставника је врло важна јер програм пружа простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Полазећи од датих исхода учења и програмских садржаја, наставник испланира наставу и учење према потребама одељења имајући у виду карактеристике ученика, наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и друге ресурсе школе и локалне средине.

Приликом планирања наставе руководи се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина учења, темпа учења и брзине напредовања;
- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета;

- партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;
- активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневног живота;
- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;
- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању исхода учења и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Исходу оријентисана настава подразумева и одговарајуће праћење и вредновање наставе и учења и то је једна од кључних улога наставника. Од њега се очекује да континуирано прати и вреднује:

- процес наставе и учења,
- исходе учења и
- себе и свој рад.

Оријентисаност нових програма наставе и учења на исходе и процес учења омогућава:

- објективније вредновање постигнућа ученика,
- осмишљавање различитих начина праћења и оцењивања,
- диференцирање задатака за праћење и вредновање ученичких постигнућа и
- боље праћење процеса учења.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању. У настави оријентисаној на остваривање исхода учења вреднују се и процес учења и резултати учења.

Годишњи планови и оперативни (месечни) планови рада наставника садрже исходе и то на нивоу теме у оквиру глобалног плана и операционализоване на ниво наставне јединице у оквиру оперативног (месечног) плана.

Исходи стручног образовања – електротехничар информационих технологија

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Способности и ставови
По завршеном програму образовања, лице ће бити у стању да:			
Припрема и организација рада	<ul style="list-style-type: none"> – објасни намену и функције компоненти рачунарског система; – наведе делове системског софтвера и објасни њихове функције – познаје архитектуру оперативних система – наведе и објасни улогу интерфејса рачунара – разликује, објасни и користи различите начине приступа Интернету; – објасни задатак IP протокола и појам рутирања; – познаје развојно окружење – објасни основе менаџмента услуга/производње – објасни значај информационих технологија за савремено пословање – наведе главне карактеристике квалитета софтвера 	<ul style="list-style-type: none"> – обавља инсталацију update и upgrade софтвера у циљу отклањања проблема у раду или у циљу побољшања перформанси рада; – конфигурише основне поставке оперативног система – конфигурише мрежне уређаје – врши избор уређаја у зависности од захтева – конфигурише веб сервер – управља корисничким правима и налозима – подешава развојно окружење – самостално прикупља податке са тржишта – прави понуду услуге; – изради једноставан пословни план – примењује стандарде квалитета приликом израде информационог система – анализира захтеве клијената и предлаже најоптималнија решења – учествује у раду тима, предлаже решења унутар тимског рада и дискутује о њима – користи научене комуникационе вештине у пословној околини – прати и усваја нова технолошка достигнућа у подручју информационих система – користи стручну литературу и претраживање доступних база информација и база знања 	<ul style="list-style-type: none"> – савесно, одговорно, уредно и прецизно обавља поверене послове; – ефикасно планира и организује време; – испољи позитиван однос према значају спровођења важећих стандарда у раду; – испољи позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме и уређаја које користи при обављању посла; – испољи љубазност, комуникативност, предузимљивост, флексибилност у односу према сарадницима; – испољи креативност и иновативност при обављању посла; – оријентисан према клијенту и прилагодљив на промене у раду; – решава проблеме у раду; – испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима; – испољи позитиван однос према мерама безбедности и заштите података.
Израда десктоп апликација	<ul style="list-style-type: none"> – разликује основне алгоритамске структуре – дефинише израз на основу кога се одређује ток извршавања алгоритма и програма – познаје и примењује технике рада са нивозима – разуме појам декомпозиције проблема – разуме шта су датотеке и чему служе – дефинише, креира и користи структуру и нивозе структура – разуме разлику класе у односу на структуру 	<ul style="list-style-type: none"> – комбинује различите алгоритамске структуре – користи различите типове гранања – користи наредбе за формирање и излаз из бројачких циклуса – користи показивачке променљиве – креира функције при чему разуме и користи пренос параметара по вредности и по референци – самостално отвара и креира датотеке – изводи операције претраживања датотеке – пише и тестира програме у којима се 	

	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и имплементира обраду грешке – разуме смисао наслеђивања класа – разуме употребу апстрактних класа и интерфејса – разуме смисао програмирања вођеног догађајима – примењује динамичко креирање компоненти – разликује конекциони и бесконекциони режим приступа подацима у бази – познаје и користи класе ADO.NET архитектуре – планира и израђује интерфејс за комуникацију са базом 	<ul style="list-style-type: none"> – демонстрира примена класе – пише и тестира програме у којима се користи руковање изузецима – пише и тестира програме у којима се користи наслеђивање – креира апликацију уз примену стандардних компоненти из библиотеке компоненти – врши читање и анализу прочитаних података из базе – врши упис, ажурирање и брисање података у бази
Израда веб апликација (статичких и динамичких веб страница)	<ul style="list-style-type: none"> – разуме разлику између статичких и динамичких сајтова – разуме функцију веб сервера – познаје структуру и користи системе за управљање садржајима (CMS) – налази најбоље решење за структуру веб презентације у зависности од потребе – разуме разлику између клијентских и серверских скрипт језика – разуме појам и начин функционисања .NET Framework библиотеке класа – познаје основе ASP.NET скрипт језика – познаје основе Java Script језика – познаје Internet Information Services (IIS) и како функционише веб сервер – разуме објектни модел XML документа – разуме инфраструктуру XML веб сервиса – разуме појам и начин функционисања MVC Framework архитектуре 	<ul style="list-style-type: none"> – коришћењем HTML језика форматирају текст, подешава позадину, убацује слике и хиперлинкове и у целости планира и подешава изглед веб странице – прави обрасце на веб страници – користи CSS кодове за прилагођавање изгледа елемената на веб страници – поставља презентацију на сервер – креира веб форме, поставља и користи серверске и HTML веб контроле – користи контроле за рад са подацима – креира функције и користи догађаје прозора, миша, обрасца, тастера. – креира и конфигурише виртуелни директоријум – инсталира и конфигурише Apache сервер – користи класе и функције за рад са XML подацима веб – поставља и конфигурише XML веб сервисе на серверу – креира MVC моделе, контролере, погледе
Израда и управљање базом података	<ul style="list-style-type: none"> – објашњава области примене информационих система – објашњава процес моделовања система – дефинише појам базе података – разуме основне концепте и структуру релационих база података – познаје системе за управљање базама података – разуме последице лошег дизајна базе података 	<ul style="list-style-type: none"> – анализира захтеве корисника и израђује (црта) једноставне ЕР дијаграме – преводи објекте из ЕР дијаграма у релациони модел – користи алате за моделирање – предлаже измене релационог модела како би се достигла виша нормална форма – израђује структуру једноставне базе података – врши измену структуре базе података – користи упитни језик за приступ подацима базе података – осмисли решење постављеног захтева коришћењем функција, процедура и курсора
Израда техничке документације	<ul style="list-style-type: none"> – наведе основну намену и сврху техничке документације – наведе основне елементе техничке документације – објасни животни циклус и фазе пројекта – наведе основну намену и сврху идејног решења – наведе шта треба да садржи квалитетно техничко решење – наведе начине за контролу извршених послова 	<ul style="list-style-type: none"> – познаје рад са програмима за пројектовање техничке документације – планира софтверске компоненте у циљу компромиса цене и квалитета софтвера – дефинише предмет и предрачун у оквиру техничке документације – врши контролу извршених послова – саставља записник примедби

Ове мултифункционалне вештине и способности су резултат школске организације која је флексибилна и усмерена на квалитет ученичких постигнућа. Томе доприноси и заједнички рад наставника и ученика у свим предметима. Од великој је значаја и примена стратегије, метода и техника активног учења и усвајања знања и вештина у настави.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Начин остваривања стандарда постигнућа

Стандарди постигнућа јесу скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, образовни профил, разред, предмет, односно модул.

Општи стандарди постигнућа утврђују се на основу општих исхода образовања и васпитања по нивоима, циклусима и врстама образовања и васпитања, односно образовним профилима.

Посебни стандарди постигнућа утврђују се према разредима, предметима, односно модулима, на основу општих исхода образовања и васпитања и општих стандарда постигнућа.

Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета утврђују се општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета.

Дефинисани су општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета за међупредметне компетенције и наставне предмете: српски језик и књижевност, страни језик, математика, физика, хемија, биологија, географија и историја, одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Наставници и стручни сарадници школе су прошли обуку за примену стандарда постигнућа у наставним процесу и након тога су имплементирали стандарда постигнућа у наставне планове (глобалне планове) за које су сачињени стандарди. Стандарди постигнућа су тако постали и део Годишњег плана рада, с обзиром на то да глобални и оперативни планови чине његов саставни део.

За предмете који немају стандарде постигнућа наставници планирају у складу са задацима и циљевима за дати предмет.

У оквиру образовног профила електротехничар информационих технологија су донети стандарди квалификација

Годишњи план рада предмета за које постоје стандарди садрже ове елементе у складу са прописаним наставним планом и програмом.

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА, ПРОГРАМА ДРУГИХ ОБЛИКА СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА

Наставни план и програм јесте основа за доношење школског програма и доноси се у складу са утврђеним принципима, циљевима и стандардима постигнућа.

Наставни план и програм се остварује кроз:

- редовну наставу (кроз обавезне наставне предмете – општеобразовни предмети; стручне предмете – теорија, вежбе, настава у блоку; и изборне наставне предмете)
- остале обавезне облике образовно-васпитног рада (час одељењског старешине, додатна настава, допунска настава)
- факултативне ваннаставне активности (екскурзије, излети, студијска путовања, слободне активности ученика – секције, културна и јавна делатност школе).

Часови редовне наставе, осталих обавезних облика образовно-васпитног рада, факултативне ваннаставне активности се изводе у учионицама школе. Наставни програм обухвата два изборна предмета – верска настава и грађанско васпитање – од којих ученик обавезно бира један предмет према својим склоностима и два изборна пакета које ученик бира у првом разреду са могућношћу промене у другом разреду након чега се у трећем разреду опредељује за нова два изборна пакета која учи до краја школовања.

Прописани наставни планови се остварију, пре свега, кроз детаљно планирање, тј. израду глобалних и оперативних планова рада наставника који су у складу са Правилником о наставном плану и програму за гимназије и Правилника о наставном плану и програму за образовни профил електротехничар информационих технологија.

Глобални и оперативни планови чине саставни део Годишњег плана рада. У школи наставник врши: 1) глобално 2) оперативно планирање као и 3) непосредно припремање за извођење наставног рада - припрема за час као и друге облике васпитно-образовног рада који су тесно повезани са наставом нпр. - додатни рад, слободне активности и сл.

Глобално планирање (годишње) врши се пре почетка школске године и обухвата распоређивање наставних тема, број предвиђених часова по теми, распоређивање часова за обраду, утврђивање и систематизацију, али и стандарде постигнућа и циљеве учења.

Оперативно планирање обухвата дидактичко-методску разраду наставних тема на наставне јединице а временски обухвата најмање један месец. Наставник ради на изради оперативног плана уз уважавање напред наведених елемената и поступка (нпр. корелација са истим предметом по разредима, сродним предметима, упознавање услова, предзнања ученика и сл.). Оперативни план садржи: време (нпр. наставне недеље), редослед наставних јединица у оквиру теме и за сваку од њих назначен тип часа, облик рада, метод рада, наставна средства место рада (локација) примена иновативних поступака, сараднике у реализацији и напомену у коју се уноси све оно што је важно за саопштење о наставној јединици, одступање од плана итд.

Непосредна припрема наставника за рад подразумева израду писане припреме која представља дидактичко-методичко структурирање часа, а састоји се у спецификавању одговарајуће наставне технологије која највише одговара унутрашњој логичкој структури градива одређене наставне јединице.

Настава се у школи реализује у складу са наставним плановима.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ

Организација наставе у оквиру једног наставног предмета одређена је циљевима, исходима, оперативним задацима, специфичном садржином програма, расположивом наставном технологијом и опредељењем за одређену педагошку стратегију као и самим субјективним условима и могућностима наставника и ученика. По новом програму настава се изводи у условима осавременеог предметно-разредно-часовног система са низом диференцираних облика наставе (обавезне, факултативне) и осталих васпитно-образовних активности (допунски рад, додатни рад, слободне активности и др.).

Активности наставника су разноврсне, јер произилазе из његове сложене улоге у образовном процесу. Тако он:

- организује наставни процес (усклађује циљеве и исходе, планира садржаје, средства, методе рада и друго)
- реализује наставни процес у свим његовим сегментима (ствара прилике за учење, излаже садржаје, води циљани разговор, омогућује примену стечених вештина, даје повратне информације)
- партнер је у педагошкој комуникацији (одговара на ученичка питања, поставља питања, помаже ученику да организује своја размишљања и да прецизира своје исказе)
- партнер је у афективној комуникацији са ученицима (помаже им да упознају и прихвате своје и емоције других, разговара са њима када им је потребна помоћ, сарађује са родитељима, психологом и другим релевантним особама када је то у интересу детета)
- мотивише ученике, подржава и подстиче развој њихових интересовања;
- прати напредовање сваког ученика и оцењује постигнуће;
- учествује у регулисању социјалних односа у одељењу;
- прати ефекте сопственог рада, истражује нове могућности унапређивања сопственог рада;
- има и друге улоге и активности.

Активности ученика у образовно васпитном раду су такође разноврсне. Тако он није пасивни прималац унапред припремљеног наставног садржаја, већ активни учесник у процесу. То је један од начина да се образовни процес прилагоди потребама ученика и да њихова активност дође до изражаја. Од самог почетка школовања, креирају се разноврсне ситуације учења и рада са ученицима да би се они испробали у што више улога.

У образовном процесу ученици треба да буду:

- мислиоци (размишљају о својим поступцима, повезују претходно стечена знања са новим);
- решаваоци проблема (изналазе алтернативна решења за препреке на које наилазе, на проблеме гледају као на истраживачки изазов);
- активни посматрачи (развијају способности и вештине да опажају и јасно саопштавају и преносе своја опажања и идеје);
- активни слушаоци (знају да усмере своју пажњу, да буду активни, емпатични слушаоци);
- активни учесници у комуникацији (формулишу и размењују своје идеје и мишљења са другима и изражавају их кроз различите медије);
- организатори (организују свој рад и рад у учионици, организују и простор и време и преузимају одговорност за одлуке које доносе);
- планери (планирају своје учење и преузимају одговорност за одлуке које доносе);
- самопроцењивачи (прате свој рад и напредак, процењују чиме су задовољни, чиме не, и доносе одлуке шта би волели да промене);
- партнери (знају да сарађују и са одраслима и са вршњацима, узимају у обзир и туђе мишљење).

- пријатељи (верују једни другима, воде рачуна једни о другима, свесни су повезаности са својим вршњацима и наставницима)

Када говоримо о активностима у образовно-васпитном раду, потребно је истаћи дидактичко-методску основу наставе. Она је видљива у оперативним наставним плановима наставника, који се налази у склопу Годишњег плана рада. У наставку следе облици организације наставе, наставне методе и наставна средства која се планирају и спровод. Поред овога, потребно је истаћи и активности које су усмерене на вредновање рада и напредовања ученика.

Облици организације наставе на часу

У циљу остварења укупних задатака и унапређивања квалитета па самим тим и ефеката наставе, наставник је у могућности да изграђује стратегију наставе комбинујући и примењујући, како у литератури и пракси већ устаљене познате облике организације наставе на часу - **фронтални, групни и индивидуални рад**, тако и осавремењене облике организације наставе и учења као што су: **диференцирана настава, индивидуализована настава, тимска настава, рад у паровима** и други уз адекватан избор начина (**система**) **учења: предавачког, програмиран, проблемског, учења путем открића и других.**

Фронтални облик рада у настави је истовремени, напоредни рад наставника са свим ученицима у разреду под истим радним условима. То подразумева да се сви ученици стављају пред исте задатке, на истом наставном градиву са истом педагошком стратегијом.

Индивидуални облик рада са ученицима, представља појединачни рад ученика, уз одговарајућу помоћ наставника, било да ради на посебном задатку или на задатку који је део општег задатка за разред. Индивидуални рад може бити усмерен или вођен и слободан, скоро потпуно самосталан рад ученика на часу.

Групни облик наставног рада је рад са мањим бројем ученика где се наставно градиво обрађује са прецизно подељеним радним задацима и обавезама а резултати рада дискутују у одељењу. Примена овог облика рада има социолошко, психолошко, педагошко и дидактичко оправдање.

Диференцирана настава. Наставник треба да има у виду обавезу да обезбеди време потребно да сви ученици усвоје заједничка фундаментална знања и вештине неопходне за даље напредовање, односно примену у занимању; да поред тога ученици који брже напредују и обдарени ученици шире и продубљеније проучавају поједине предмете или области које их интересују; да истовремено, ученицима који теже напредују (избором метода, извора знања, посебном припремом задатака) омогући да усвоје минимум знања и вештина потребних за рад.

Индивидуализована настава. Ученици се у једном одељењу разликују по својим општим и специјалним способностима, по надарености, интересовањима, мотивима, особинама личности, па у вези с тим и у начинима, стилу и брзини учења. Индивидуализовати наставу значи: 1. узимати у обзир укупне особине ученика и разлике међу њима; 2. варијирати методе, средства и поступке према тим разликама; 3. омогућити им да напредују према властитом темпу учења.

Тимска настава је облик организације наставе у којој два или више наставника и њихови сарадници координирају рад на реализацији програма. Тим заједнички реализује поједине програме или теме: планира, изводи и вреднује активности ученика, организује наставу и припрема садржаје, задатке и сл. који одговарају њиховим потребама и могућностима и на тај начин настоји да рационализује рад и учини га ефикаснијим.

Програмирана настава и програмирано учење полази од претпоставке да процес учења има три битне фазе: 1. контакт ученика са чињеницама односно информацијама које треба усвојити (у класичној настави то је када наставник предаје, изводи вежбе, ученик учи из уџбеника, приручника, литературе, слуша радио, снимљена предавања, плоче, гледа филмове); 2. властита активност ученика на градиву које треба усвојити, научити (на том градиву ученик треба да ради, да га употребљава у различитим варијантама примене); 3. повратна информација о успешности или неуспешности учениковог рада на градиву.

Проблемска настава одвија се кроз следеће фазе: 1) постављање проблема где наставник ученицима излаже задатак у проблемском облику и упућује их да уоче проблем. 2) ученици одабирају могуће начине решавања и уз помоћ наставниковог вођења проверавају њихову истинитост. 3) провера утврђеног решења у пракси је завршна фаза рада. Процес учења се завршава доношењем коначног суда.

Учење путем открића је у ствари врста учења путем истраживања са посебним начином вођења ученика да релативно самостално открију нове принципе, правила и законе, да структурирају чињенице које уче и да упознају методе решавања различитих проблема.

Пројектна настава је заснована на колаборативном учењу где ученици добијају прави, животни задатак који треба да реше или циљ који треба да постигну, који произилази из градива и дечије потребе за сазнањем, а у чију израду је ангажован ум и тим вршњака. Циљ пројектне наставе је да ученици откривају и повезују знања, учећи вештине које ће им свакако користити касније у животу. За време израде пројекта и решавања задатка ученици користе своје постојеће знање и вештине, али стичу и нова, откривају нове области и везе између школских предмета. Јасно централно питање чини полазиште пројектне наставе, која је заснована на испитивању и активном тражењу одговора. Ученици на тај начин развијају способност сарадње, вођења дискусије, квалитетне комуникације, аналитичког и

критичког мишљења, креативности, вештине презентације и др. Када су у питању изборни програми рад се одвија кроз:

- истраживачке активности;
- анализу прикупљених података;
- презентовање добијених резултата;
- документовање рада.

Начин истраживања у великој мери је повезан са облашћу из које је изборни програм (природне или друштвене науке, уметност), али и са темом која сама по себи води ка некој врсти истраживања. Ученици се могу бавити: прикупљањем података из различитих истраживања и њиховим упоређивањем, спровођењем сопственог истраживања, понављањем једноставних истраживања које је рађено пре и поређењем добијених података.

Наставне методе

Наставници примењују одређене поступке (методе) у свим етапама наставног процеса. Избором и комбинацијом метода обезбеђује се најекономичнији пут остваривања постављених васпитно-образовних циљева. одреди за оне које ће ученика оптимално ангажовати у продуктивним активностима.

1. Вербалне методе или методе живе речи су: метода излагања (или монолошка) и метода разговора или дијалошка. Жива реч је значајан извор знања о природи, друштву, човеку и пратилац је свих других наставних метода.

2. Методе рада на тексту, писани и графички радови ученика. Примена ових метода подразумева рад ученика-наставника на разним изворима знања као и на многе мисаоне и практичне активности.

3. Метода показивања (Илустративно-демонстраивна наставна метода) састоји се у систематизацији учениковог чулног искуства и давању нових знања путем показивања објеката, предмета, и појава и процеса у природи и друштву и учениковог вођеног усмеравањем опажања и посматрања.

4. Метода практичних радова активира ученика у потпуности, јер обухвата посматрање, мишљење и праксу, интензивније делује на формирање позитивног односа према раду, на мотивацију, интересовања и вредновање рада.

Наставна средства

Наставна средства су органски везана за савремено конципиране наставне програме, савремено конципирање наставе и у функцији су оптималне реализације васпитно-образовних задатака.

Постоје више класификација наставних средстава, а овде је дата једна од њих.

1. Вербална наставна средства (жива и изговорена реч - говор и репродукована реч и говор).

2. Текстуално наставно средства (одговарајући штампани и посебно писани текстови из различитих области људског стваралаштва).

3. Визуелно наставна средства (сва она средства која се у току наставног процеса примају - опажају чулом вида: - предмети, фотографије, дијаслике, цртежи, карте, схеме, графикони, дијаграми, симболи итд.).

4. Аудитивна наставна средства (сва она средства која примамо помоћу чула слуха изузев говора и то: разни шумови у природи и акцетичне појаве, музички и тонски ефекти, разни звучни ефекти, репродуковани - вештачки и природни ефекти итд.).

5. Аудиовизуелна наставна средства постављају синтезу елемената аудитивних и визуелних средстава.

6. Мануелна наставна средства чине посебну групу средстава. Она служе за извођење разноврсних радних операција, захвата или ради као на пример: - разноврсни алати, машине, инструменти, апарати, предмети, материјали и др.

7. Експериментална и демонстрациона наставна средства. Овде спадају сва средства која обезбеђују извођење експеримената и демонстрација.

8. Помоћно-техничка наставна средства омогућавају успешну примену осталих, главних наставних средстава. Разноврсна су и многобројна као на пример: разноврсне табле, столице, апликатори, апарати, показивачи и др.

Сва наставна средства која наставник жели да примени или употреби на часу, морају бити технички исправна а њихова примена потпуно безбедна у односу на наставнике и ученике.

Вредновање рада и напредовање ученика

Праћење рада, напредовање и оцењивање постигнутог успеха у сваком предмету организује се у функцији праћења укупног развоја личности ученика. Наставник на основу прикупљених информација има задатак да процени, вреднује и оцени ниво који је ученик у свом васпитно-образовном раду и развоју постигао и то у знању, мишљењу, оспособљавању за рад, ставовима и понашању (спремност, активност, одговорност).

Међутим, оцена мора бити индивидуализована и показати колико је ученик напредовао не само у односу на захтеве програма, већ и у односу на своје могућности и залагање. Оцена треба да одрази напредак у знању, стеченим способностима, вештинама, у укупном развоју личности посредством рада и залагања у одређеном предмету. Оцењује се петостепеном бројчаном скала оцењивања са оценама: одличан (5), врло добар (4), добар (3),

довољан (2) и недовољан (1).

Оцена је описна и бројчана. Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарца постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Редовно и плански се прикупљају подаци о знањима, вештинама, ангажовању, самосталности и одговорности према раду и на основу тих података могу се извести оцене које се уносе у дневник рада. Оцена је јавна и саопштава се ученику одмах по спроведеном поступку оцењивања

Оценом се изражава:

- оствареност циљева и прилагођених стандарда постигнућа, достизање исхода и степена развијености компетенција у току савладавања предмета
- ангажовање ученика у настави,
- напредовање у односу на претходни период
- препорука за даље напредовање ученика

Исходу оријентисана настава подразумева и одговарајуће праћење и вредновање наставе и учења и то је једна од кључних улога наставника. Од њега се очекује да континуирано прати и вреднује:

- процес наставе и учења,
- исходе учења и
- себе и свој рад.

Оријентисаност нових програма наставе и учења на исходе и процес учења омогућава:

- објективније вредновање постигнућа ученика,
- осмишљавање различитих начина праћења и оцењивања,
- диференцирање задатака за праћење и вредновање ученичких постигнућа и
- боље праћење процеса учења.

Приликом праћења и вредновања наставник има у виду способност ученика за одређене активности, стваралачке способности, евентуалне тешкоће у развоју и објективне услове ученика за рад -породичне, социјалне и др. У систему вредновања у школи и у сваком предмету поштују се правила да је оно планско, континуирано, објективно, стимулативно и јавно.

Операционализацијом циљева и задатака наставе, наставник се опредељује за одговарајуће методе и облике рада, а у складу с тим планира и начин, поступке и технике проверавања и вредновање успеха и развоја ученика. У годишњем, глобалном плану рада наставник се опредељује, у зависности од градива, када ће применити усмено проверавање, писмено проверавање (путем теста, контролних задатака или писменог рада) како ће и када оцењивати графичке и практичне радове.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно. У настави оријентисаној на остваривање исхода учења вреднују се и процес учења и резултати учења.

Ученик се у школи оцењује из предмета и владања у складу са законом и Правилником о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању.

ПРОГРАМ ДОПУНСКОГ, ДОДАТНОГ И ПРИПРЕМНОГ РАДА

Осим наставе у школи се остварују додатни, допунски и припремни рад .

За гимназију

Остали обавезни облици образовно-васпитног рада		Први разред	Други разред	Трећи разред	Четврти разред	УКУПНО
		годишње	годишње	годишње	годишње	годишње
1.	Додатни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
2.	Допунски и припремни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

За образовни профил електротехничар информационих технологија

Остали обавезни облици образовно-васпитног рада		Први разред	Други разред	Трећи разред	Четврти разред	УКУПНО
		годишње	годишње	годишње	годишње	годишње
1.	Додатни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
2.	Допунски рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
3.	Припремни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

Програм додатног рада

Додатни рад се остварује за ученике који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

Циљ додатног рада је да омогући одабраним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самостални рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Задаци:

- задовољавање индивидуалних особености ученика, склоности, интересовања, способности за учење,
- подстицање индивидуалног развоја ученика (адекватног темпа), пре свега њихових интелектуалних карактеристика, што омогућава брже напредовање ученика (акцелерација),
- проширивање и продубљивање обима и садржаја појединих предмета за које ученици показују интересовање и способности,
- груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада,
- идентификовање обдарених и талентованих ученика.

Садржаји додатног рада полазе од редовног плана и програма, али се, сходно интересовањима и потребама ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима, одређених наука, и као такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада. Самим тим, садржаји додатног рада су индивидуализовани, како у односу на ученика, тако и у односу на наставника.

Програм додатног рада планира се и организује у оквиру недељног распореда часова образовно-васпитног рада. Часови трају краће или дуже од 45 минута, зависно од садржаја који се остварују.

Планови додатне наставе по наставним предметима налазе се у саставу Годишњег плана рада

Програм допунског рада

Допунски рад се организује за ученике који стално или повремено заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја у редовној настави и самим тим не постижу задовољавајући успех из појединих предмета.

Циљ допунске наставе је омогућавање ученицима који заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја да се лакше укључују у редовни васпитно-образовни процес.

Задаци:

- ближе одређивање програмских садржаја у којима ученици не постижу добре резултате,
- савлађивање овако утврђених садржаја треба више ускладити са потребама и могућностима ученика за које се организује овакав рад,
- пружање помоћи ученицима да се лакше уклопе у редовну наставу и праћење њиховог напредовања.

Садржаји су идентични прописаном наставном плану и програму. Избор, ширина и дубина обраде, као и дидактичко-методички поступци, у овим облицима рада су, више него обично, под утицајем индивидуалних карактеристика ученика укључених у допунски и припремни рад.

Пре издвајања ученика за допунски рад утврђују се узроци и тешкоће које ученици имају у савлађивању градива. У самом идентификовању ученика за које треба организовати допунски рад учествује школски психолог, предметни наставник, одељењски старешина, родитељ и др. Узимајући у обзир узроке заостајања појединих ученика у савлађивању садржаја неких наставних предмета, допунским радом се обухватају:

- ученици који долазе из других школа,
- ученици који су похађали наставу у иностранству,
- ученици који су због болести, породичних и других оправданих разлога дуже одсуствовали са наставе,
- ученици који перманентно заостају и тешко савлађују наставно градиво,
- ученици који у току наставне године више пута у континуитету добију негативне оцене из неког наставног предмета, а посебно ако су из тог предмета у претходном разреду показали недовољан успех или ишли на поправни испит,
- ученици који у довољној мери не познају језик на којем се обавља настава.

Допунски рад се организује у току читаве наставне године. Потреба за организовање допунског рада утврђује се током школске године чим се испоље тешкоће и ученици заостајања појединих ученика у савлађивању садржаја неких наставних предмета. Допунски рад се може одржати у оквиру једног или два часа недељно. Трајање допунског рада се организује у зависности од пропуста у знању, нивоа усвојености градива, психофизичких могућности ученика, као и оптерећености ученика у току дана.

Дужина рада са појединим ученицима у групама може трајати краће или дуже од 45 минута.

Планови допунске наставе по наставним предметима налазе се у саставу Годишњег плана рада.

Програм припремног рада

Припремни рад се организује за:

- редовне ученике који су упућени на полагање разредног испита,
- редовне ученике који су упућени на полагање поправног испита,
- редовне ученике завршних разреда за полагање завршног и матурског испита,
- ванредне ученике.

Организује се према садржајима из програма образовања.

Циљ допунског и припремног рада је да омогуће ученицима да се лакше укључе у редован образовно-васпитни процес.

Задаци су:

- ближе одређивање програмских садржаја у којима ученици не постижу добре резултате;
- усклађивање овако утврђених садржаја са потребама и могућностима ученика;
- пружање помоћи ученицима да се лакше уклопе у редовну наставу и праћење њиховог напретка;
- припрему ученика за полагање испита.

ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Програми и активности којима се развијају вештине решавања проблема, комуникације, тимског рада, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа се одвијају кроз редовну наставу, али и кроз ваннаставне активности.

Годишње планови рада наставника (и месечни планови) су конципирани тако да садрже и развијање међупредметних компетенција. Овде је потребно, пре свега, истаћи међупредметне компетенције које се односе на Комуникацију, Решавање проблема, Сарадња, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Када говоримо о наставним предметима чији садржаји и методе рада највише покривају ова питања треба истаћи пре свега предмете као што су: грађанско васпитање, психологија, филозофија и социологија. У наставку следи табеларни приказ активности:

	Активност
1.	Подстицање развоја социјалних вештина - сазнања и социјалних односа Организовање радионица у којима се негује и подстиче толеранција, узајамно уважавање, поштовање, подршка, сарадња, комуникацијске вештине и брига о другима.
2.	Подстицање личног развоја, подстицање самопоуздања, слободног изражавања мишљења и ставова, изграђивање критичког односа према појавама у друштву, учење видова самопотврђивања уз уважавање других личности ученика, подстицање предузетничког духа Развијање иницијативе и самоиницијативе, Развијање вештина рада у тиму, комуникација и тимски рад, Подстицање сарадње између ученика, Вршњачко учење
3.	Развијање комуникативне способности, сарадње и конструктивног разрешавања сукоба Едукација о комуникацији, врстама комуникација, карактеристикама, различитих врста група и о решавању интерперсоналних сукоба, као и о асертивности и емпатији. Ненасилна комуникација и конструктивно решавање сукоба Едукација о фрустрацијама и о реакцијама на фрустрације
4.	Неговање активности за решавање индивидуалних проблема Развијање способности за решавање проблема

Осим редовне наставе развоју вештина решавања проблема, комуникације, тимског рада, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа доприносе и ваннаставне активности које се одвијају у школи и ван ње. Унутар школе се ово остварује кроз секције, културне манифестације, приредбе, позоришне представе, организацијом, али учествовањем на разним квизовима, такмичењима, камповима и друго. Школа пружа подршку ученицима за боравак у ИС Петници где се код ученика у великој мери утиче на развој вештина комуникације, тимски рад и самоиницијативу. Научно истраживачке радове и пројекте за ИС Петницу које ученици раде често спроводе у оквиру школе.

ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ЊИХОВИ ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ

У оквиру гимназије у факултативне предмете спадају језици националне мањине са елементима националне културе. Факултативни облици образовно-васпитног рада обавезни су за ученике који се за њих одреде. Настава словачког и румунског језика изводи се у комбинованим групама. Постојање различитих језика и вероисповести одувек је била одлика овдашње средине и данашња гимназија се према томе односи са посебном пажњом и поштовањем.

Редни број	ПРЕДМЕТ	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА (УЧЕНИЦИ)				УКУПНО
		I разред	II разред	III разред	IV разред	
1.	Словачки језик са елементима националне културе	74	70	72	64	74
2.	Румунски језик са елементима националне културе	74	70	72	64	74
УКУПНО						148

За образовни профил електротехничар информационих технологија превиђени су следећи факултативни предмети

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
	часова	часова	часова	часова
Језик другог народа или националне мањине са елементима националне културе	2 часа недељно			
страни језик	2 часа недељно			
Други предмети *	1–2 часа недељно			

* Поред наведених предмета школа може да организује, у складу са одређењима ученика, факултативну наставу из предмета који су утврђени наставним планом других образовних профила истог или другог подручја рада, као и у наставним плановима гимназије, или по програмима који су претходно донети.

Програмски садржаји и активности којима се остварују налазе се у саставу Годишњег плана рада школе. Ова настава се организује тако што се ученици различитих разреда спајају у групе.

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Школа је значајан фактор културне трансмисије у којој долази до узајамног деловања средине на школу и школе на друштвену средину. То се остварује кроз план сарадње са организацијама, институцијама културе (музеји, галерије, позоришта, домови културе, спортска друштва и др.) и родитељима.

Основни циљ ових активности је организовано деловање школе на средину и обратно. Поред општих васпитних задатака, посебни задаци културне и јавне делатности школе били би:

- оспособљавање ученика да користе све вредности које им пружа средина за њихов свестрани развој и богатији лични живот у слободном времену, као и презентовање оних резултата којима школа богати културни и друштвени живот средине (радне акције, прославе, јубилеји, манифестације, друштвено-користан рад), и
- афирмација школе као културног центра у месту и стварање педагошких и друштвених услова за богаћење културног живота средине.

Садржај рада се односи на:

1. Коришћење услова које пружа друштвена средина:

- организовање коришћења програма библиотека, позоришта, музеја, домов културе, рекреативних и спортских центара; организовано коришћење програма научних трибина, предавања другим школама и факултета и др.; ангажовање истакнутих научних, културних, јавних радника за разговор са ученицима по жељи; организовање семинара, курсева у кабинетима и лабораторијама школе, организовање међушколских такмичења и смотри из разних научних и стручних области; организовање излета и екскурзија и других облика међусобне сарадње са школама из других средина и република; сарадња са друштвеном средином у програмирању и коришћењу спортских објеката у школи за рекреацију и физичко васпитање омладине.

2. Упознавање друштвене средине са начином организовања и резултатима васпитно-образовног рада школе:
- упознавање опреме: кабинета, савремених аудиовизуелних средстава и др., организовање изложби на којима се приказују практични радови, схеме, графикони и други производи наставе које су ученици у току обуке направили; приказивање стваралаштва секција и група ваннаставних активности, а које су везане за културно-уметничке приредбе, смотре, и достигнућа и стваралаштво (драмско, хорско, музичко, ликовно, производно и друго); спортске манифестације (приредбе, јавни наступи, такмичења); школске манифестације (прославе, јубилеји и друго); активности у оквиру међушколске сарадње (прославе, смотре, приредбе, изложбе и друго).

3. Сарадња са родитељима:

- рад и сарадња са родитељима у реализацији појединих активности; информисање родитеља о захтевима који се постављају ученицима; о резултатима ученика и др.; заједнички рад на подизању ефикасности ученика у учењу и раду; укључивање родитеља у остваривање образовно-васпитних послова и задатака из појединих програма и свих облика сарадње школе и друштвене средине (секције, професионална оријентација, друштвено-користан рад, манифестације и сл.);

4. Учешће школе у активностима друштвене средине:

- учешће ученика у обележавању и прослављању значајних датума и јубилеја (академије, изложбе и др.); организовање радних акција солидарности у месној заједници и широј друштвеној средини уз учешће ученика; широј друштвеној средини, и др.; укључивање талентованих ученика у културно-уметничка, спортска и друга друштва средине; организовано укључивање у акције као што су добровољно давање крви, пружања помоћи старима, акције Црвеног крста и друге акције које се организују у друштвеној средини.

5. Школа као центар културног и друштвеног живота:

- организовање разних облика подизања опште стручне и професионалне културе младих и одраслих (предавање, курсеви, семинари и др.); васпитање младих за хумане односе међу половима, припремање за брак и одговорно обављање родитељских дужности (школе за родитеље, саветовалиште, предавање и др.)

Постоје разноврсне активности које школа организује у сарадњи културним и јавним установама ради остваривања своје културне функције. План културне и јавне делатности школе је саставни део Годишњег плана рада. Најзначајнији садржаји из ове области су свакако обележавање дана школе и јубилеја, програм за прославу Светог Саве, културно – уметнички програми и литерарно – музичке вечери у току године, прослава завршетка школске године за матуранте, сарадња са домовима културе, општинском библиотеком и телевизијом, као и посета позориштима, сајму књига и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културни развој школског окружења.

ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, правилног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа је реализује слободне активности, које се, по правилу, спроводе кроз рад у секцијама.

Слободне активности представљају ваннаставни факултативни облик рада школе.

Непосредан васпитно-образовни циљ ученичких слободних активности јесте да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану.

Задаци слободних активности су:

- проширење и продубљивање као и стицање нових знања и умења, а према интересовањима ученика,
- задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности и интересовања и подстицање професионалног развоја,
- мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад,
- омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације, као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој живе и раде.

Слободне активности су многобројне и разноврсне и омогућавају укључивање сваког ученика у поједине облике рада. Поштујући принцип добровољности у опредељивању ученика, школа планира различите ваннаставне активности. Обим реализације ових активности у многоме зависи од интересовања ученика, али је битно пружити им могућности да кроз различите садржаје задовоље своја интересовања, стекну нова знања и добију нешто више од Школе него што је само знање садржаја наставних предмета.

Планови рада стваралачких и слободних активности су саставни део Годишњег плана рада школе.

1. Научно-истраживачке слободне активности

Од научно истраживачких слободних активности у школи се организује:

- Секција за хемију
- Секција за биологију – „Млади биолози“
- Секција за физику
- Секција за географију
- Секција за безбедност саобраћаја

2. Научно-техничке и радно-производне слободне активности

Ове активности припремају младе за способност да се брзо оријентишу у условима савремене производње које се под утицајем научно-техничког програма стално мења.

Од научно-техничких слободних активности у школи се организује:

- Информатичка секција,
- Математичко – програмерска секција.
- Ардуино секција
- Електротехничка секција

3. Слободне културно – уметничке активности

Од културно- уметничких слободних активности у школи се организује:

- Рецитаторска секција (на српском језику)
- Рецитаторска секција (на словачком језику)
- Литерарна секција
- Секција за немачки језик
- Секција за енглески језик
- Секција за латински језик
- Ликовна секција
- Хор (певачка група) и оркестар
- Фолклор

4. Спортско-рекреативне активности

Од спортско-рекреативних слободних активности у школи се организује:

- Рукомет (девојке)
- Одбојка (девојке и дечаци)
- Фудбал (дечаци)
- Кошарка
- Атлетика
- Стони тенис
- Пливање
- Гимнастика

5. Остале слободне активности

Од осталих слободних активности у школи се организује:

- Историска секција
- Секција за развој мултикултуралности
- Дебатни клуб
- Психолошка секција
- Социолошка секција
- Еколошка секција

ПРОГРАМ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Ученички парламент чине по два представника сваког одељења, односно 24 ученика. Радом Ученичког парламента руководи председник.

Циљ рада Ученичког парламента је старање о поштовању права ученика у школи и унапређење квалитета рада школе.

Задачи рада Ученичког парламента су:

- давање мишљење и предлоге стручним органима, Школском одбору, Савету родитеља и директору о правилима понашања, годишњем плану рада, школском развојном плану, школском програму, начину уређивање школског простора, избору учбеника, слободним ваннаставним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији манифестација ученика у школи и ван ње и другим питањима од значаја за образовање и васпитање ученика,
- разматрање однос ученика и наставника и стручних сарадника и атмосферу у школи,
- обавештавање ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима Ученичког парламента,
- активно учествовање у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе,
- предлагање чланова Стручног актива за развојно планирање из реда ученика.

Паламент бира два представника ученика који учествују у раду Школског одбора, односно проширеног сазива Школског одбора. План рада Ученичког парламента је саставни део Годишњег плана рада.

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Програм рада одељењских старешина спада у групу васпитних програма који се у школи спроводе, а пре свега у циљу подршке развоју личности ученика и неговања сарадње са родитељима.

Одељењске старешине координирају радом одељења и одељењског већа. Они свој програм реализују кроз одржавање часова одељењског старешине, одржавање родитељских састанака, сазивање и вођење одељењских већа, консултације и саветовање са ученицима, родитељима, стручним сарадницима, директором и предметним наставницима.

Разред	Часова у гимназији	ЕИТ
I	37	74
II	37	72
III	37	70
IV	33	62
УКУПНО	144	278

Рад одељењског старешине има следеће циљеве.

а) **У одељењу:** Формирање и неговање колективног духа, развијање другарства међу ученицима, формирање односа искрености и сарадње са професорима, сузбијање "лажне солидарности", развијање радних навика и одговорности, формирање позитивног односа према школској имовини, развијање свестраних и разноврсних интересовања ученика, праћење њиховог здравственог стања, помоћ у професионалном усмеравању и друго.

б) **У одељењском већу:** Координација и сарадња са члановима већа ради што успешније реализације свих предвиђених планова и побољшање квалитета васпитно образовног рада, налажење и заједничко спровођење ефикаснијих мера за побољшање резултата рада, уз правовремено информисање о свим значајним чињеницама у одељењу, размена искустава путем консултација и посета часова члановима већа и слично.

в) **Са родитељима:** Упознавање родитеља са проблемима и успесима у учењу и дисциплини њихове деце, прикупљање података о социјално–економским условима и развојним проблемима ученика, остваривању сарадње у предузимању и спровођењу заједничких мера ради постизања образовно-васпитних циљева.

Планови рада одељењских старешина се налазе у оквиру Годишњег плана рада. Међу значајније активности које спроводи одељењски старешина спадају:

- креирање програма, активности и акција одељењске заједнице;
- праћење укупног наставног процеса за одељење - реализације, постигнућа, редовност вредновања знања, стагнације у напредовању, потребе за додатном подршком;
- подучавање или информисање о техникама учења и планирању слободног времена;

- информисање родитеља на родитељским састанцима, као и у индивидуалним контактима са њима;
- прикупљање, израђивање, класификовање документације о ученицима и њиховим активностима;
- контролисање општег стања одељења, безбедности ученика и поштовања права ученика;
- спровођење појачаног васпитног рада са ученицима;
- саветовање у вези са професионалном оријентацијом;
- подстицање развијања позитивних друштвених вредности;
- пружање помоћи и подршке ученицима, родитељима, предметним наставницима и др.

ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Школа омогућава формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело.

Професионална оријентација ученика усмерена је на подстицање даљег професионалног сазревања ученика, као и на помоћ ученицима у планирању њиховог даљег професионалног развоја.

Рад на каријерном вођењу ученика има за циљ оспособљавање ученика за доношење одлуке о даљем образовању и избору будућег позива, као и оспособљавање за даљи каријерни развој и активно управљање каријером.

Кроз редовну наставу и ваннаставне активности школа подстиче развој интересовања, формирање правилних ставова према раду, развијање културе рада и професионалне етике, оспособљава ученике за критичко процењивање резултата свог и туђег рада и развија свест о повезаности и целисходности рада.

Важно је да ученик упозна себе и своје могућности, препозна и разуме своје циљеве и тежње, научи да прикупља информације о свету рада и путевима каријере, преиспитује усклађеност својих способности са захтевима занимања, посвети се активностима и преузме одговорност за своје одлуке.

Постоје различите активности које школа организује самостално или у сарадњи са другим установама ради остваривања ове своје функције. **План професионалне оријентације** је саставни део Годишњег плана рада.

Како би остварила наведене циљеве, школа предузима више различитих активности које прожимају образовно-васпитни процес и специфичне активности директно усмерене на информисање, саветовање и развој вештина.

На годишњем нивоу ове активности се усмеравају на подручја: самопроцене и развоја, информисање о високошколским установама и путевима образовања, информисање о занимањима и развој пословних вештина.

САМОПРОЦЕНА И РАЗВОЈ

- Радионице усмерене на развој социјалних вештина и процењивање интересовања
- Едукација у области метода и техника успешног учења
- Индивидуално саветовање психолога
- Тестирање ученика за потребе професионалне оријентације и саветовања
- Подстицање ученика на активно учење и преузимање одговорности у процесу учења и вредновања резултата у редовној настави
- Реализација наставе грађанског васпитања
- Неговање и развој талената ученика кроз укључивање у секције и додатну наставу
- Подстицање укључивања ученика у културне и слободне активности
- Прилагођавање наставе за ученике који се истовремено школују у уметничким школама или се активно баве спортом
- Афирмисање и промовисање успеха ученика

ИНФОРМИСАЊЕ О ВИСОКОШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА И ПУТЕВИМА ОБРАЗОВАЊА

- Представљање факултета и високих школа у школи
- Посете факултетима и високим школама
- Посете сајмовима образовања
- Едукација о употреби интернета у сврху прикупљања информација

ИНФОРМИСАЊЕ О ЗАНИМАЊИМА И РАЗВОЈ ПОСЛОВНИХ ВЕШТИНА

- Истраживање тржишта рада
- Укључивање ученика у едукације у области писања биографије и мотивационих писама, разговора са послодавцима и начину пријављивања за посао, пословне комуникације и понашања
- Подстицање предузетништва младих
- Едукације у области вештина презентовања и промовисања

Школа организује Тим за каријерно вођење који планира, реализује и прати реализацију активности у овој области. У саставу овог Тима су стручни сарадник- психолог, наставници грађанског васпитања и одељењски старешина завршних разреда. Осим тима за спровођење професионалне оријентације укључени су сви наставници, а

нарочито наставници грађанског васпитања, чији се наставни план једним делом бави управо овим питањима. Тим у сарадњи са наставницима реализује праћење индивидуалних склоности ученика. Саветодавни рад обавља се током школовања. Школа помаже ученицима и родитељима у истраживању могућности за даље учење и запошљавање, односно идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе. У том циљу школа прати развој ученика и информише их о занимањима, образовним профилима, условима студирања и потребама на тржишту рада.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање или развој еколошке свести, развијање љубави према природи као и о значају очувања природних ресурса. Реализација овог програма омогућава услове за активно и креативно провођење слободног времена, промовише здравље и безбедне стилове живота, развија позитиван став и мишљење о школи, развија толеранцију, другарство, солидарност и хуманост.

Укупни образовно-васпитни утицај школе, као и свих носилаца посла у области заштите и унапређивања животне средине, састоји се у оспособљавању и навикавању ученика да у свом самообразовању и слободном времену користе све оне изворе културе који ће их подстицати на стваралачки рад и унапређење и очување животне средине и личног здравља.

Циљ друштвено-корисног рада је да васпитава ученике да добровољним радом самостално и у оквиру друштвено-организованих активности у слободном времену, доприносе стварању и унапређивању услова живота и рада људи у ужој и широј друштвеној заједници.

Задаци су:

- развијање навика ученика да стално и рационално обављају различите послове рада задовољавања личних потреба, потреба породице и друштвене средине;
- стицање навика и одговорности за чување и естетски изглед средине у којој ученик учи, ради и живи; развој и неговање урбане и комуналне културе;
- развијање свести о потреби колективног рада и принципима који се примењују у акцијама и активностима друштвено-корисног рада;
- развијање осећања одговорности за преузете обавезе и радне задатке уз неговање радне културе ученика и спремности за сарадњу.

План друштвено-корисног рада је саставни део годишњег плана рада, а потребно је истаћи активности као што су уређење школског дворишта, хола школе, уређење кабинета, помоћног кабинета, паноа и зидних новина, израда шема, графикана и других наставних учила, дежурство у клубу ученика, и др.

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање и развој свести о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине, заједничким истраживањем и акцијама локалне заједнице и школе. У остваривању горе наведених циљева има и еколошка секција.

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ПРОГРАМ РАЗВИЈАЊА ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА

Здравствена превенција има за циљ изграђивање телесног, психичког и социјалног здравља и зреле личности оспособљене да се брине за очување, заштиту и унапређење сопственог здравља и здравља других људи. Школа ове циљеве остварује кроз активности као што су: акција добровољног давања крви у школи, лекарски преглед ученика 1. и 3. разреда, стоматолошки преглед као и предавања на тему AIDS-а, наркоманије, организовање хуманитарних акција и др.

Школа је превенцији физичког и менталног здравља посвећена кроз обавезну наставу, рад одељењских старешина, стручног сарадника, психолога, као и кроз факултативне ваннаставне активности.

У оквиру обавезне наставе кроз наставни програм биологије, психологије и физичког васпитања наставници редовно развијају знања, позитивне ставове и подстичу развијање здравих животних навика. У оквиру других наставних предмета такође се наглашавају ризици неадекватног понашања када се уче одговарајуће наставне јединице које су са тим темама повезане.

Ваннаставне факултативне активности, кроз организовање радионица, трибина, гледање и анализу филмова, едукованих вршњачких едукатора и спољних сарадника промовишу здраву исхрану, апстиненцију од алкохола, одговорно понашање у циљу заштите репродуктивног здравља и превенцију од наркоманије.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања састављен је на основу анализе стања безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања у установи. Осим тога узете су у обзир специфичности и потребе установе, као и резултати самовредновања рада установе.

Овим програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања. У установи се на овај начин одређују мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације и развија позитиван систем вредности.

Циљеви превенције насиља, злостављања и занемаривања

Превентивним активностима се:

- 1) подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље и дискриминацију;
- 4) обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од дискриминације, насиља, лостављања и занемаривања.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА	Циљна група на коју су усмерене превентивне мере
Формирање Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања за сваку школску годину	директор	почетак школске године.	Запослени, Ученици, Родитељи
Усклађивање постојећих подзаконских аката школе са ЗОСОВ, Законом о средњој школи и Правилницима и Протоколима за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације	секретар	Током године, по потреби	Запослени,
Информисање ученика и родитеља о врстама подршки које пружа школа	одељењске старешине	новембар	Ученици Родитељи
Организовање дежурства наставника и помоћно-техничког особља	директор, секретар	почетак школске године.	Наставници Ученици
Ангажовање обезбеђења у школи	директор	током године	Запослени Ученици
Одржавање система видео надзора у школу	директор, извршиоц за одржавање машина,	током године	Запослени Ученици

	инструментата, и инсталација		
Упознавање свих актера школе са Програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања , као и праћење остваривања ове активности	стручни сарадник, одељењске старешине, координатор парламента	почетак школске године.	Наставници Стручни сарадници Ученици Родитељи Локална заједница
Обука <u>запослених, ученика и родитеља</u> за примену Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање . Упознавање са процедуром поступања установе у реализацији превентивних и интервентних активности у области заштите од насиља кроз видео обуку и презентацију у Гугл учионици. Праћење остваривања ове активности	Стручни сарадник Наставници Тим	почетак школске године.	Наставници Стручни сарадници Ученици Родитељи
Упознавање ученика и родитеља са Правилима понашања у установи и о васпитно-дисциплинској одговорности ученика	одељењски старешина	почетак школске године.	Ученици Родитељи
Стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за превентивни рад, препознавање и реаговање на ситуације насиља, злостављања и занемаривања – Преко Националне платформе „Чувам те“ и других видова стручног усавршавања	директор стручни сарадник	прво полугодиште	Наставници Стручни сарадници Директор
Остваривање сарадње са МУП –ом и њихово укључивање у превенцију кроз предавања о безбедности	Наставници, стручни сарадник, директор	током школске године	Ученици
Превенција вршњачког насиља: <ul style="list-style-type: none"> Истраживање на нивоу школе Радионице и на тему насиља и злостављања у оквиру ЧОС-а и појединих наставних и ваннаставних активности (израда плаката, вршњачка едукација, предавања и др). Обележавање Међународног Дана борбе против вршњачког насиља (последње среде у фебруару) - 	Наставници, Одељењске старешине стручни сарадник	децембар-фебруар	Ученици
Превенција трговине људима: <ul style="list-style-type: none"> Идентификација ученика уз помоћ ревидиране Листе индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима. Радионице и предавања на тему трговине људима у оквиру ЧОС-а и појединих наставних и ваннаставних активности (израда плаката, вршњачка едукација, предавања и др). Предавања родитељима Обележавање Дана борбе против трговине људима (18.октобар) 	Наставници Одељењске старешине Стручни сарадник	октобар	Ученици Родитељи
Превенција дигиталног насиља и ризичног понашања ученика <ul style="list-style-type: none"> Истраживање на нивоу школе - анализа стања 	Наставници	Током године	Ученици

и потреба	Одељењске старешине		
<ul style="list-style-type: none"> Радионице и предавања на тему електронског насиља (Сигуран и безбедан интернет, ризична понашања приликом употребе ИКТ и др.) у оквиру ЧОС-а и информатичких предмета. 	Стручни сарадник		
Евалуација остварености програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања	стручни сарадник, директор	крај школске године	

Интервенција у случају насиља, злостављања и занемаривања

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА	Циљна група на коју су усмерене интервентне мере
Поступање по прописаним корацима – редоследу поступака у случају интервенције: <ol style="list-style-type: none"> 1. Проверавање сумње или откривање насиља или злостављања, прикупљање информација 2. Заустављање насиља, злостављања или занемаривања 3. Обавештавање родитеља и предузимање евентуалних хитних акција 4. Консултације у установи, процењивање нивоа насиља, злостављања 5. Предузимање мера и активности 6. Праћење ефеката предузетих мера 	Тим за заштиту од насиља, Одељењске старешине, Наставници	по потреби у случају пријаве насиља	Ученици Родитељи Запослени и др.
Појачани васпитни рад са ученицима који чине и са ученицима који трпе или су сведоци насиља, злостављања, занемаривања. Вођење одговарајуће евиденције	Одељењски старешина, стручни сарадник, наставници	Током године	ученици
Индивидуални саветодавни рад са родитељима.	Одељењски старешина, стручни сарадник	Током године	родитељи
Инструктивни и саветодавни рад са наставницима и одељењски старешинама	Стручни сарадник	Током године	наставници
Састанци Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Тим	Током године	ученици
Изrada Плана заштите за случајеве II и III нивоа насиља.	Тим, родитељ, одељењски старешина, стручни сарадник, директор,	По потреби	Сви актери
Информисање надлежних органа, организација и служби о случајевима III нивоа насиља.	директор	По потреби	Сви актери

Сарадња школе са надлежним органима (Школском управом), са установом социјалне заштите (Центар за социјални рад), са установом здравствене заштите (Дом здравља), са полицијском службом (МУП).			
Вођење евиденције о случајевима дискриминације, насиља, злостављања или занемаривања	Одељењски старешина, стручни сарадник	Током године	Сви актери
Праћење, вредновање и извештавање о остваривању и ефектима програма заштите – путем анализе података и обједињавања података о учесталости и облицима ДНЗЗ, и о броју и ефектима оперативних планова заштите. Извештавање директора	Тим, стручни сарадник	На крају сваког полугодишта	Сви актери
Подношење извештаја Школском одбору, Савету родитеља и ученичком парламенту.	Директор	На крају сваког полугодишта	Сви актери

ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Овај програм утврђује се на основу анализе стања у остваривању равноправности, распрострањености различитих облика нетолеранције и дискриминације, сагледавања потреба учесника у образовању за додатном подршком, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета њеног рада.

Овим програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања. У установи се на овај начин одређују мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење.

Превенција дискриминације

Превенција дискриминације, вређања угледа, части или достојанства личности јесу мере и активности које предузима установа да се предупреди сваки облик дискриминаторног понашања, понашања којим се вређа углед, част или достојанство личности у било ком од односа, као и да се подигне свест свих у установи о негативним последицама таквог понашања на лица, групу лица, односно установу. Превентивним мерама и активностима у установи ствара се сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације, развија позитиван систем вредности.

Циљеви превенције дискриминације, вређања угледа, части и достојанства личности

Превентивним активностима се:

- 1) подиже се ниво свести и осетљивости свих у установи – нулта толеранција на све облике дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности;
- 2) остварује се пуна посвећеност установе и свих њених органа и тела у препознавању, спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности;
- 3) сви носиоци обавеза заштите од дискриминације у установи и ван ње, сагласно закону, поступају хитно, ефикасно и координисано у спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА	Циљна група на коју су усмерене превентивне мере
Формирање Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања за сваку школску годину	директор	почетак школске године.	Запослени, Ученици, Родитељи
Усклађивање постојећих подзаконских аката школе са ЗОСОВ, Законом о средњој школи и правилницима који редулишу ово питање	секретар	октобар	Запослени, Ученици, Родитељи
Упознавање свих актера школе са Програмом спречавања дискриминације. Праћење остваривања ове активности	стручни сарадник, одељењске старешине, координатор парламента	почетак школске године.	Наставници Стручни сарадници Ученици Родитељи Локална заједница
Обука <u>запослених, ученика и родитеља</u> за примену: <ul style="list-style-type: none"> Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности Праћење остваривања ове активности	стручни сарадник, одељењске старешине	почетак школске године.	Наставници Стручни сарадници Ученици Родитељи
Истраживање - анализу стања у остваривању равноправности и једнаких могућности.	стручни сарадник, одељењске старешине	новембар	Ученици Родитељи
Стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за превентивни рад, препознавање и реаговање на ситуације дискриминације – Преко Националне платформе „Чувам те“ и других видова стручног усавршавања	директор стручни сарадник	прво полугодиште	Наставници Стручни сарадници Директор
Радионице и предавања у оквиру ЧОС-а и наставних и ваннаставних активности на тему толеранције, ненасиља, асертивне комуникације, антидискриминације, родне равноправности, стереотипа и предрасуда, мултикултурализма, вишејезичности, интеркултуралне перспективе и др	Одељењске старешине стручни сарадник, наставници	новембар	Ученици
Физичко и здравствено васпитање (организовање фер-плеј турнира у различитим дисциплинама)	Наставници	током школске године	Ученици
Евалуација остварености програма спречавања дискриминације	стручни сарадник, директор	крај школске године	

Интервенција у случају дискриминације

У установи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања из расистичких, сексистичких, хомофобичних, ксенофобичних, исламофобичних, антисемитских, антициганистичких или других облика дискриминаторног понашања према лицу, а нарочито млађем, слабијем, са сметњама у развоју и инвалидитетом, према родном идентитету, полу, сексуалној оријентацији, раси, боји коже, верској и националној припадности, језику, имовном стању, социјалном и културном пореклу и другим и претпостављеним или стварним личним својствима.

Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање или вређање угледа, части или достојанства личности:

- зауставља,
- осигурава безбедност учесника у образовном и васпитном процесу (оних који трпе - дискриминисана лица, оних који сведоче и оних који чине - извршиоци дискриминације),
- смањује ризик од понављања,
- ублажавају последице за све учеснике и
- прате се ефекти предузетих мера.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА	Циљна група на коју су усмерене интервентне мере
Поступање по прописаним корацима – редоследу поступака у случају интервенције (у случају када је <u>учесник</u> у образовању извршилац дискриминације): <ol style="list-style-type: none"> 1. Проверавање добијене информације 2. Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника 3. Обавештавање и позивање родитеља 4. Прикупљање релевантних информација и консултације (уз матрицу) 5. Предузимање мера и активности 6. Праћење ефеката предузетих мера 	Тим за заштиту од насиља, Одељењске старешине, Наставници	по потреби у случају пријаве насиља	Ученици Родитељи Запослени и др.
Поступање по прописаним корацима – редоследу поступака у случају интервенције (у случају када је <u>запослени</u> извршилац дискриминације): <ol style="list-style-type: none"> 1. Заустављање дискриминаторног понашања 2. Смиривање ситуације 3. Обавештавање и позивање родитеља 4. Подношење пријаве директору 5. Консултације Тима 6. Обавештавање Министарства – надлежне школске управе 7. Праћење ефеката предузетих мера 	Директор Тим за заштиту од насиља, Одељењске старешине, Наставници		
Појачани васпитни рад са ученицима који чине и са ученицима који трпе или су сведоци дискриминације. Вођење одговарајуће евиденције	Одељењски старешина, стручни сарадник, наставници	Током године	ученици
Индивидуални саветодавни рад са родитељима.	Одељењски старешина,	Током године	родитељи

	стручни сарадник		
Инструктивни и саветодавни рад са наставницима и одељењски старешинама	Стручни сарадник	Током године	наставници
Састанци Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Тим	Током године	ученици
Израда матрице за процену ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању (по Правилнику)	Тим	По потреби	Сви актери
Израда Плана заштите за случајеве дискриминације.	Тим, родитељ, одељењски старешина, стручни сарадник, директор,	По потреби	Сви актери
Пријава дискриминације надлежним органима. Сарадња школе са надлежним органима (Школском управом), са установом социјалне заштите (Центар за социјални рад), са установом здравствене заштите (Дом здравља), са полицијском службом (МУП).	директор	По потреби	Сви актери
Вођење евиденције о случајевима дискриминације, насиља, злостављања или занемаривања	Одељењски старешина, стручни сарадник	Током године	Сви актери
Праћење, вредновање и извештавање о остваривању и ефектима програма заштите – путем анализе података и обједињавања података о учесталости и облицима ДНЗЗ, и о броју и ефектима оперативних планова заштите. Извештавање директора	Тим, стручни сарадник	На крају сваког полугодишта	Сви актери
Подношење извештаја Школском одбору, Савету родитеља и ученичком парламенту.	Директор	На крају сваког полугодишта	Сви актери

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

Ради развоја и практиковања здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, школа у оквиру школског програма, поред наставе реализује и програм школског спорта. Школским спортом су обухваћени сви ученици кроз одељењска такмичења и припреме за такмичења.

Школа сарађује и са локалним спортским организацијама.

Школски спорт се остварује кроз редовну наставу физичког васпитања, секције, такмичења, излете, спортске дане и турнире.

Годишњи план рада поред садржаја редовне наставе, календара спортских такмичења, садржи и планове рада спортских секција, као што су:

- Рукомет (девојке)
- Одбојка (девојке и дечаци)
- Фудбал (дечаци)
- Атлетика
- Стони тенис
- Пливање
- Гимнастика

Промоцијом школског спорта и организовањем спортских догађаја у школи баве се наставници физичког васпитања. Редослед рада спортских секција условљен је датумом одржавања спортских такмичења (општинских, градских, републичких) и прецизније се дефинише у току школске године.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Програм сарадње школе са друштвеном средином обухвата разноврсне активности које школа организује за ученике у сарадњи са привредним, културним и јавним установама. Сарадња се остварује са општинском библиотеком, домовима културе, спортско-рекреативним центром, галеријом, са основним школама у општини Ковачица, Црвеним крстом, Центром за социјални рад, МУП-ом и другим установама.

Школа прати, укључује се у дешавања у локалној самоуправи, и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развој школе. План сарадње са друштвеном средином је саставни део Годишњег плана рада. Од активности које школа организује, међу најзначајније спадају:

Институције	Активности
Општинска библиотека	<ul style="list-style-type: none"> - коришћење библиотеке - учешће на конкурсима - манифестације
Дом културе	<ul style="list-style-type: none"> - наступи групе за фолклор - наступи позоришне групе - концерти
Дом здравља	<ul style="list-style-type: none"> - Систематски преглед - Стоматолошки преглед - Лекар-пратиоц на екскурзији ученика - тематска предавања
Центар за социјални рад	<ul style="list-style-type: none"> - Пружање подршке ученицима са породичним проблемима
МУП	<ul style="list-style-type: none"> - екскурзије, - манифестације са великим бројем учесника, - завршетак школовања матураната - пружање подршке ученицима - семинар о безбедности
Црвени крст	<ul style="list-style-type: none"> - добровољно давање крви - хуманитарне акције - радионице
Канцеларија за младе	<ul style="list-style-type: none"> - превентивне активности
Средства јавног информисања (РТВ ОК, Взлет, Хлас људу, Либертатеа...)	<ul style="list-style-type: none"> - квизови и такмичења - информисање о актуелностима у школи
Основне школе у општини Ковачица	<ul style="list-style-type: none"> - поетско – музички рецитал - плес матураната - позориште
Национални Савет	<ul style="list-style-type: none"> - Словака - Румуна - Мађара

Школа са локалном самоуправом сарађује развијајући партнерске односе и сарадњу. Непосредан утицај локална самоуправа, осим преко финансирања материјалних трошкова школе, остварује преко своја три представника у Школском одбору. Они учествују у дискусији и усвајању свих школских докумената и доношењу свих одлука.

Ради праћења успешности сарадње, школа унутар процеса самовредновања организује анкетање представника локалне заједнице у циљу утврђивања њиховог задовољства сарадњом и активностима школе. Анкетање се обавља анонимно како би било објективно. Мишљење, добијено као резултат анкетања, узима се у обзир у поступку самовредновања квалитета рада школе.

Користиће подршку локалне самоуправе за своје активности, школа истовремено пружа подршку развоју културе, спорта и грађанских иницијатива у својој локалној средини доприносећи унапређењу квалитета живота за све грађане.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Сарадња школе и породице део је ширег подручја рада школе, означеног као сарадња школе са средином.

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Носиоци активности сарадње са родитељима су сви учесници у васпитно-образовном процесу. Посебно је значајно место и улога одељењског старешине и стручног сарадника школе - школског психолога.

Садржаји сарадње проистичу из потребе школе, породице, развојних карактеристика младих на овом узрасту и индивидуалних потреба појединаца.

Сарадња школе и породице мора се заснивати на плану сарадње са родитељима који је саставни део Годишњег плана рада. Са планом и програмом сарадње родитељи се упознају на почетку школске године. Рад мора бити заснован на поштовању личности родитеља уз уважавање знања и искуства родитеља са њиховом децом.

Сарадња са родитељима се остварује непосредно, кроз индивидуалне и групне разговоре, родитељске састанке и посредно, кроз Савет родитеља. Са родитељима сарађују сви запослени који су укључени у одбавовно – васпитни рад (одељенске старешине, наставници, школски психолог, секретар и директор)

Непосредна сарадња може бити индивидуална и групна. Индивидуално сарађују са родитељима: одељенски старешина, стручни сарадници, наставници, директор школе и други учесници у васпитно-образовном процесу о питањима значајним за поједине ученике, родитеље, наставнике и одељењског старешину. Групна сарадња одвија се у оквиру: родитељских састанака, трибине за родитеље, савета родитеља, школе, састанака родитеља ученика о специфичним проблемима на нивоу саветодавног рада. Родитеља информисае одељенски старешина. План садржаја рада на родитељским састанцима чини саставни део Годишњег плана рада.

Посредна сарадња школе и родитеља одвија се преко делегата родитеља у органу управљања школе, савету родитеља, као и у оквиру свих других облика сарадње школе са средином.

Савет родитеља:

- предлаже представнике родитеља ученика у Школски одбор
- предлаже свог представника у Стручни актив за развојно планирање и у друге тимове школе;
- предлаже мере за осигурање квалитета и унапређивање образовно – васпитног рада;
- учествује у самовредновању квалитета рада школе сваке године по појединим областима, а сваке четврте или пете године у целини;
- разматра предлог програма образовања и васпитања, развојног плана, годишњег плана рада, извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању;
- учествује у поступку предлагања изборних предмета и у поступку избора уџбеника;
- разматра намену коришћења средстава остварених радом ученичке задруге, као и средстава од проширене делатности, од донација и средстава ученика;
- разматра услове за рад ученика, услове за рад школе, услове за одрастање и учење;
- учествује у поступку прописивања мера заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа;
- даје сагласност на програм и организовање екскурзија и других ваннаставних активности, и разматра извештај о њиховом остваривању;
- разматра и друга питања утврђена Законом и Статутом.

План рада Савета родитеља је саставни део Годишњег плана рада. Информисање чланова Савета родитеља врши се и посредно, објављивањем одговарајућих информација на огласној табли школе, на веб сајту и путем поште.

Ради праћења успешности сарадње, школа унутар процеса самовредновања организује анкетаирање родитеља у циљу утврђивања њиховог задовољства сарадњом и активностима школе. Анкетаирање се обавља анонимно како би било објективно. Мишљење родитеља, односно старатеља, добијено као резултат анкетаирања, узима се у обзир у поступку самовредновања квалитета рада школе.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА

Школа планира извођење излета, екскурзија и студијских путовања, на начин и под условима утврђеним Правилником о наставном плану и програму образовања и васпитања за гимназију. План излета и екскурзија саставни је део годишњег плана рада школе. Приликом извођења излета и екскурзије води се рачуна о свим видовима заштите и безбедности ученика.

Програм излета

Излети се планирају на почетку школске године, једнодневни су, реализују се у оквиру наше земље, а имају за циљ обogaћивање знања и разумевања природних и друштвених појава, уметничких дела, развијања склоности

према науци, култури и уметности. Излети су усклађени са наставним планом и програмом образовања за обавезне и изборне предмете и омогућавају непосредно искуство из кога се најефикасније и најефективније учи.

Школа организује излете као што су:

- Учествовање на Фрушкогорском маратону
- Учествовање на Делиблатском маратону
- Клизање на Ади Циганлији
- Сајам књига
- Посете позоришту
- Сајам образовања
- Сајам науке
- Конвенције

План излета саставни је део годишњег плана рада школе.

Програм екскурзије

Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају наставничком већу, ради разматрања и доношења.

Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм и цену екскурзије и избор агенције.

Програм екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце, техничку организацију и начин финансирања.

Услови за извођење екскурзије

- Екскурзија се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља.
- Извођење екскурзије за ученике истог разреда организује се са истим садржајем, по правилу истовремено.

Екскурзија се, по правилу, изводи у оквиру државних граница. Изузетно, за ученике четвртог разреда, екскурзија може да се организује у иностранству.

Носиоци припреме, организације и извођења програма екскурзије су: директор школе, стручни вођа, одељењски старешина или други наставник, који је најмање једну годину изводио наставу у одређеном одељењу и кога одреди директор установе. Стручног вођу путовања одређује директор школе. Стручни вођа путовања припрема и спроводи програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја. Одељењски старешина координира остваривање садржаја и активности предвиђених програмом екскурзије, стара се о безбедности и понашању ученика.

Приликом уговарања путовања, директор је обавезан да уговором са агенцијом обезбеди потребне услове за удобан и безбедан превоз ученика у односу на ангажовани број аутобуса и расположиви број седишта, односно одговарајући број резервација, ако се превоз обавља железницом. Пре путовања директор сазива заједнички састанак свих ученика који путују и њихових родитеља коме присуствују стручни вођа пута и одељењске старешине.

После изведеног путовања, стручни вођа путовања и представник туристичке агенције сачињавају забелешку о извођењу путовања после чега стручни вођа у року од три дана сачињава извештај, који подноси директору, са оценом о извођењу и квалитету пружених услуга.

Програм студијског путовања

Школа организује студијска путовања за ученике у складу са потребама уз сагласност Школске управе.

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

У оквиру Програма безбедности и здравља на раду, орган управљања у школи је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, донео два општа правна акта која уређују тематику везану за безбедност и здравље на раду запослених и ученика. То су Правилник о безбедности и здрављу на раду и Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа Гимназије „Михајло Пупин“ у Ковачици.

Именована је овлашћена, сертификована фирма за вођење послова у вези са одржавањем безбедности и здравља на раду – „Наш стан“ из Ковачице.

Правилником о безбедности и здрављу на раду се у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду уређује спровођење безбедности и здравља на раду запослених у гимназији, у циљу стварања безбедних услова рада, заштите живота, здравља и радне способности запослених.

Право на безбедност и здравље на раду имају и друга лица која учествују у радном процесу, а нису у радном односу код послодавца, као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова код послодавца, ако је послодавац о њиховом присуству обавештен.

Школа је дужна да спроводи мере безбедности и здравља на раду у виду:

- Превентивног и периодичног прегледа и испитивања опреме за рад
- Испитивања услова радне околине
- Доношења акта о процени ризика
- Оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад
- Вођења евиденција везаних за повреде на раду
- Осигурања запослених од повреда на раду

Запослени у школи су дужни да:

- Поштују и примењују мере које се тичу спречавања и ширења епидемије
- поштују прописе о безбедности и здрављу на раду
- обавесте Послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности која би могла да утиче на безбедност и здравље на раду
- наменски користе средства и опрему личне заштите
- подвргну се провери да ли су под утицајем алкохола или других опојних средстава по налогу лица за безбедност и здравље на раду
- истакну своје здравствене недостатке приликом ступања на рад
- учествују у пружању прве помоћи приликом повреде на раду, и
- да не пуше где је то забрањено.

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа обезбеђује се ученицима право на заштиту и безбедност и то:

- у школској згради и школском дворишту,
- на путу између куће и школе,
- ван школске зграде и школског дворишта – за време остваривања образовно-васпитног рада или других наставних и ваннаставних активности које организује школа.

Одељењски старешина и предметни наставници су у обавези да у свакодневном контакту са ученицима, а нарочито на часовима одељењске заједнице и одељењског старешине, ученике упознају са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у школи и извођења других активности које организује школа, као и са начином понашања којим би се те опасности могле избећи или отклонити.

Школа сарађује са државним органима, органима општине и другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровођења мера утврђених овим правилником.

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА

У гимназији се ради на маркетингу, односно на развоју и унапређивању угледа и имица школе, као и промоцији не само у локалној заједници, већ и ширем региону. Посебна пажња се посвећује промоцији школе, успеха и достигнућа како њених ученика, тако и наставника.

План маркетинга школе је саставни део Годишњег плана рада. У оквиру маркетинга школе у гимназији се спроводе активности као што су ажурирање школског сајта, штампање календара и другог промотивног материјала, промоције гимназије у основним школама на територији ковачичке општине, организовање „Школе отворених врата“ за ученике из других општина, израда брошуре о школи, израда сувенира, капа и мајица са логом школе и др.

СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

Мере индивидуализације спроводе се током процеса образовања и васпитања, као саставни део образовно-васпитног рада васпитача, односно наставника, о чему се води педагошка документација.

Према Правилнику о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл. гласник РС“, бр. 74/2018), право на индивидуализовани начин рада или ИОП има ученик који има потребу за додатном подршком у образовању и васпитању због тешкоћа у приступању, укључивању, учествовању или напредовању у образовно-васпитном раду, ако те тешкоће утичу на остваривање општих исхода образовања и васпитања, а нарочито ако ученик:

1. има тешкоће у учењу
2. има сметње у развоју или инвалидитет
3. потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини
4. из других разлога остварује право на подршку у образовању.

Право на прилагођен и обогаћен начин образовања по ИОП-у има и ученик са изузетним способностима који стиче средње образовање и васпитање.

На основу педагошког профила у којем су утврђена подручја у којима је потребна додатна подршка, васпитач, наставник и стручни сарадник планирају мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека Мере индивидуализације остварују се путем:

1) разумног прилагођавања простора и услова у којима се одвија активност у предшколској установи, односно настава у школи (отклањање физичких баријера, осмишљавање додатних и посебних облика активности, израде посебног распореда активности итд.);

2) прилагођавања метода рада, наставних средстава и дидактичког материјала, начина давања инструкције и задавања задатака, праћења напредовања, начина усвајања садржаја, провере знања, организације ситуација учења, постављања правила понашања и комуникације и др.

3) измена садржаја активности у васпитној групи, односно садржаја учења и исхода образовања и васпитања.

Индивидуални образовни план доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање. Тим за пружање додатне подршке ученику чине одељенски старешина, предметни наставник, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник, при планирању рада у одељењу, усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика.

Програм додатне подршке ученицима:

	САДРЖАЈ РАДА	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ РАДА
1.	Формирање Тима за инклузивно образовање	директор	септембар
2.	Израда плана активности	Тим за инклузивно образовање	септембар
3.	Ангажовање педагошког асистента	школа	Током школске године
4.	Континуирано праћење напредовања ученика и идентификовање ученика којима је потребна подршка у виду индивидуализације наставе, ИОП 1, ИОП 2, ИОП 3	- одељењске старешине - предметни наставници - стручни сарадник	Током школске године
5.	Формирање Тимова за пружање додатне подршке ученику	Тим за инклузивно образовање, директор, родитељ (сагласност)	
6.	Израда Индивидуалних образовних планова	Тим за пружање додатне подршке ученику: - одељењске старешине - предметни наставници - стручни сарадник - родитељи	Током школске године
7.	Усвајање ИОП-а	Педагошки колегијум	Током године
8.	Континуирано праћење напредовања ученика са којима се ради по ИОП -у	- одељењске старешине - предметни наставници - стручни сарадник	Током године

9.	Вредновање ИОП-а	Тим за пружање додатне подршке ученику	Тромесечно Полугодишње
10.	Израда акционог плана за полагање матурског испита као и плана професионалног усмеравања за ученике који похађају наставу по ИОП - у	Тим за инклузивно образовање	Током другог полугодишта
11.	Евалуација плана инклузивног образовања	Тим за инклузивно образовање	Јун

Рад са талентованим ученицима

За ученике са изузетним способностима, школа обезбеђује израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана којим се врши проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада.

Надареност је свеукупна натпросечна способност за решавање појединих проблема који поседује одређена личност. У односу на друге, надарена особа брже, лакше и боље решава поједине сложене проблеме, што је чини изнадпросечном.

Таланат је даровитост у ужем смислу тј. развијена специфична способност која омогућава брзо и лако стицање неке вештине, као и високо постигнуће успеха на одређеном пољу.

Рад са даровитим ученицима се одвија кроз следеће етапе:

1. Идентификација

Потребно је да наставници буду добро упознати са различитим карактеристикама и типовима надарених и талентованих ученика. Ти ученици имају специфичне образовне потребе и могуће проблеме у редовном школовању (досађује се, негативан став према школи, ослабљена мотивација и др.). Након препознавања надарених и талентованих ученика наставник обавештава одељењског старешину, родитеља, стручног сарадника и Стручни тим за инклузивно образовање. Могу се за селекцију користити и различита тестирања.

2. Различити видови подршке:

Подршка подразумева обогаћивање програма и диференцијација школског програма, било кроз индивидуализацију, било кроз ИОП 3 за даровите ученике.

Када се изврши идентификација ученика и одреди се степен/ниво на коме ће се радити са њима, планиране активности могу бити:

а) Активности у редовној настави

- коришћење напреднијих уџбеника или материјала преко интернета
- прилика да брже прође кроз базично градиво
- самосталан истраживачки рад
- сложенији задаци и виши нивои знања
- задаци који омогућавају различите приступе и различита решења
- дивергентни задаци, они који омогућавају различите приступе и различита решења
- коришћење савремених наставних средстава у настави
- обезбеђивање наставе која садржи анализу и синтезу у учењу наставних садржаја, а не само меморисање чињеница
- развој способности логичког и стваралачког мишљења
- коришћење аудио-визуелних и других стимулативних материјала у настави
- флексибилни временско-просторни услови за рад
- едукативни излети и посете различитим институцијама
- гостујући предавачи

б) Ваннаставне активности

- слободне активности (секције)
- додатна настава из појединих предмета
- самосталан рад код куће
- онлајн учење
- такмичења
- истраживачке станице, семинари и слично
- едукативни излети и посете различитим институцијама
- гостујући предавачи

3. МОТИВИСАЊЕ ТАЛЕНТОВАНИХ И НАДАРЕНИХ УЧЕНИКА

Током школске године потребно је мотивисати надарене и талентоване ученике:

- добијање одређених повластица (кроз оцену или други облик награде) за резултате на такмичењима, иновације или изузетне резултате у неком другом облику активности

- јавно похваљивање, сајт школе и друге медије, као и кроз стручне и руководеће органе у школи
- презентације истраживачких радова.
- укључивање у презентацију школе
- вршњачка едукација - поставити их у улогу предавача за друге ученике.

Посебан нагласак треба ставити на активну употребу стеченог знања, тј. на самосталну продукцију, на видљиве резултате рада; на процену рада и успостављање критеријума успешности; на унутрашње задовољство, на осећај постигнућа и поноса због раста сазнања, развоја способности и овладавања одређеним областима. Тиме би се показала општа и специфична брига за напредовање надарених и талентованих ученика и не би се заустављао њихов развој и потребе на рачун просечности.

Председника Школског одбора :

Петар Капунац

вд. директора:

Мишо Жјак, проф.